

Усё тое, што нас яднае!

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў светлыя калядныя дні ўжо традыцыйна ўручыў прэміі “За духоўнае адраджэнне” і спецыяльную прэмію дзеячам культуры і мастацтва.

Сімвалічна, што цырымонія ўручэння праходзіла напярэдадні рэферэндуму, закліканага зацвердзіць праект Канстытуцыі са зменамі і дадаткамі. Вядома ж, у гэтыя дні і дзеячы культуры і мастацтва выкладалі сваё бачанне таго, якім у канчатковым выніку павінен стаць абноўлены Асноўны Закон, што выносіцца на рэферэндум.

Культура, мастацтва, творчасць, спорт, грамадская дзейнасць павінны быць высокамаральнымі і стваральнымі, як адзначыў Аляксандр Лукашэнка перад ўручэннем прэмій. Беларусы заўсёды па-асабліваму ставяцца да людзей, якія ўмеюць ствараць нешта незвычайнае, што радуе вока і саграе душу. Да тых, хто, не шкадуючы часу, узбагачае культуру, захоўвае гістарычную спадчыну, выходзіць моладзь.

Гэтыя ж пастулаты чырвонай ніткі праходзяць і ў абноўленай Канстытуцыі. Яны нас аб'ядноўваюць і дазваляюць з упэўненасцю глядзець у будучыню.

Фота president.gov.by і Таццяны МАТУСЕВІЧ

ПРАЕКТ КАНСТЫТУЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Асноўны Закон датычыцца кожнага

12 студзеня ў Міністэрстве культуры адбылося абмеркаванне праекта змен і дадаткаў у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь. На сустрэчу з цэнтральным апаратам вядомства быў запрошаны дырэктар Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў Вадзім Іпатаў.

Міністр культуры Анатолій Маркевіч адзначыў, што падрыхтоўцы праекта Канстытуцыі папярэднічала вялікая праца. Цяпер праходзіць сустрэчы ў калектывах, арганізаваныя дыялогівае пляцоўкі для таго, каб кожны грамадзянін мог задаць пытанні, якія яго цікавяць, унесці свае прапановы ў Асноўны Закон краіны.

Вадзім Іпатаў падрабязна спыніўся на прапанаваных зменах і дапаўненнях у Канстытуцыю, вынесеныя для ўсенароднага абмеркавання. Ён акцэнтаваў увагу на тым, што наша дзяржава па-ранейшаму застаецца сацыяльна арыентаванай. Пры гэтым праект не толькі прадугледжвае пераёмнасць з дзейнай Канстытуцыяй, але і змяшчае шэраг новаўвядзенняў, якія датычацца пэўных змен палітычнай і выбарчай сістэмы, а таксама статусу Усебеларускага народнага сходу як новай формы рэальнага народаўладдзя.

Падрабязней дакладчык распавёў аб пашырэні спісу падстаў для абвешчання імпічменту, паўнамоцтвах, якія могуць быць наданы Усебеларускаму народнаму сходу для адмены законаў, што могуць несці пагрозу нацыянальнай бяспецы, а таксама для абвешчання ў краіне надзвычайнага становішча.

Асабліва ўвагу звярнуў увагу дакладчык на нормы аб захаванні гістарычнай прайды і памяці аб гераічным подзвігу беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны, спыніўшыся таксама на артыкулах, якія датычацца такіх сацыяльных інстытутаў, як сям'я і шлюб, альбо абавязкаў грамадзян па клопаце аб захаванні ўласнага здароўя.

K

Падрабязней на pravo.by

На варце гістарычнай памяці

11 студзеня адбылася чарговая апаратная нарада міністра культуры Рэспублікі Беларусь Анатолія Маркевіча з начальнікамі ўпраўленняў і аддзелаў міністэрства. Дзякуючы сродкам відэасувязі ўдзел у нарадзе прынялі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў.

Міністр праінфармаваў кіраўніцтва ведамства аб выніках нарады на ўзроўні Кіраўніка дзяржавы, якая адбылася 6 студзеня і была прысвечаная пытанням Году гістарычнай памяці. Між іншага, была звернутая ўвага на неабходнасць стварэння дакументальных фільмаў, якія адлюстроўвалі б гістарычную праўду аб падзеях розных перыядаў мінуўшчыны. Гэтая работа мусіць мець планавы і пастаянны характар.

Зноў было ўзнятае пытанне аб патрэбе забяспечыць выкананне нормы аб прадастаўленні сямідзесяці працэнтаў эфірнага часу радыёстанцыяй для трансляцыі кампазіцый беларускіх выканаўцаў і музычных калектываў, прытым звяртаючы ўвагу таксама на якасць твораў, якія будуць прапанаваныя ўвазе слухачоў.

14 студзеня на базе Нясвіжскага палацава-паркавага комплексу былі падвядзеныя вынікі XV моладзевых Дзельфійскіх гульняў. Адбылася сустрэча міністра культуры Рэспублікі Беларусь Анатолія Маркевіча з членамі зборнай краіны, якія годна прадставілі Рэспубліку Беларусь на гэтых спаборніцтвах. У рамках урачыстага ўзнагароджання ганаровымі граматамі ўдзельнікам гульняў была таксама прапанаваная святковая праграма, экскурсія па палацавым комплексе і ўдзел у тэатралізаваным квэсце.

Застаецца дадаць, што ўдзел прадстаўнікоў Рэспублікі Беларусь у XV Моладзевых Дзельфійскіх гульнях дзяржаў — удзельніц Снд у 2021 годзе быў арганізаваны Міністэрствам культуры.

Спаборніцтвы адбыліся па 10 намінацыях: фартэпіяна, скрыпка, акадэмічныя, народныя і эстрадныя спевы, народны і сучасны танец, цыркавое мастацтва, народныя і духавыя інструменты. У гульнях прынялі ўдзел каля 700 дзеячаў мастацтваў высокага ўзроўню майстэрства ва ўзросце ад 10 да 25 гадоў, сфарміраваных у дэлегацыі ад краін Садружжя.

Вынік удзелу Рэспублікі Беларусь: 33 ўзнагародныя дакументы (за 1, 2, 3 месцы — 15 ўзнагарод, дыпламаў — 18) і 2-е каманднае месца сярод удзельнікаў.

K

Газета – рэгіён – чытач

Найважнейшая падзея, якая датычыцца ўсяго беларускага народа ў хуткім часе, — рэферэндум па ўнясенні паправак у Канстытуцыю. На Нацыянальным прававым Інтэрнэт-партале Рэспублікі Беларусь pravo.by ужо можна паглядзець, што менавіта прапаноўваецца змяніць. Трэба адзначыць, што шмат удасканаленняў плануецца зрабіць менавіта ў артыкулах, што тычацца сферы культуры. Як ідзе абмеркаванне паправак у рэгіёнах? Ці знаёміяцца з імі грамадзяне? Па гэтых надзённых пытаннях мы папрасілі даць каментарый адказных асобаў Глыбоцкага, Лунінецкага і Мсціслаўскага раённых выканаўчых камітэтаў:

■ Людміла Карніловіч, начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Глыбоцкага райвыканкама:

— Над праектам Канстытуцыі праведзена вялікая работа, і тое, што ў ім шмат паправак датычыцца культуры, толькі пацвярджае гэта. Мне радуе, што вавага да нацыянальных традыцый і ў першую чаргу, да сям'і і кожнага асобнага грамадзяніна будзе ўнесена ў Асноўны Закон краіны, бо без пераемнасці досведу ад старэйшага пакалення немагчыма

вызначыцца, куды крочыць далей. Пра гэта гаворыць і адна з першых паправак у праект Канстытуцыі "Аб захаванні памяці гераічнага подзвігу нашага народа ў часы Вялікай Айчыннай вайны". Але ж не толькі пра баявыя заслугі людзей тут гаворка, але і пра адраджэнне эканомікі пасля ліхалецця, і пра шчаслівае жыццё некалькіх пакаленняў на гэтай бацькоўскай спадчыне. На Глыбоччыне праводзіцца растлумачальная работа па ўнясенні паправак у Канстытуцыю, выслухоўваюцца прапановы ад на-

сельніцтва. Сапраўды, людзі цяпер зацікаўлены надыходзячымі зменамі, і мы шмат абмяркоўваем з імі гэта на адфіцыйных сустрэчах.

■ Наталія Біскуп, начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Мсціслаўскага райвыканкама:

— Вавага да традыцый і ўдзел дзяржавы ў выхаванні моладзі асабліва актуальныя для нашага раёна з багатай гісторыяй і гістарычнымі помнікамі. Нагадаю, што Мсціслаўская харугва, падначаленая князю Сямёну Лувенію, дапамагла перамагчы крыжакоў пад Грунвальдам. А таму "Мсціслаўскі фэст", брондавае свята рэгіёна з рыцарскімі турнірамі і сярднвячым плёрам, карыстаецца вялікай папулярнасцю ў моладзі, рэгулярна збірае больш за тысячы гасцей, з'яўляецца самаакупным. Знамястайныя аспекты гістарычнай памяці, работу ў гэтым кірунку з моладдзю слухна замацаваць у новай рэдакцыі Канстытуцыі. У насельніцтва выклікае цікавасць работа, што вядзецца

цяпер над Асноўным Законом, мы выслухоўваем шмат прапаноў і тлумачым тэма, якія ўжо ёсць у праекце.

■ Наталія Аксёнава, начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Лунінецкага райвыканкама:

— Для мяне ў праекце новай рэдакцыі Канстытуцыі важна стымуляванне бацькоў выхоўваць дзяцей, а таксама непарушныя абавязкі дзяржавы клапаціцца пра тых дзяцей, якім гэта патрэбна. Бо будучы разумныя, шчаслівыя і выхаваныя дзеці — будзе і далейшае жыццё і росквіт дзяржавы. На Лунінецчыне дзейнічае сацыяльна-педагагічны прытулак і чатыры дамы сямейнага тыпу, дзе робяць усё магчымае для стварэння належных умоў іх жыццярам. Таксама ў нашым раёне вялікую пашану аддаюць шматдзетным сям'ям, дзе пануе дабрабыт, імкнучыся ўшагоўваць іх на кожнай урачыстацы.

Падрыхтаваў Павел САЛАЎЎ

Бясспрэчныя прыярытэты

■ Старшыня Беларускага прафесійнага саюза работнікаў культуры, інфармацыі, спорту і турызму Таццяна Філімонава:

— Для мяне галоўным з'яўляецца тое, што Канстытуцыя захоўвае і нават узмацняе сацыяльнае накіраванасць: гарантуецца бясплатная адукацыя і ахова здароўя, падтрымка сям'яў з дзецьмі, інвалідаў. Асабліва хочацца звярнуць увагу на дапаўненні ў 54 артыкул Канстытуцыі: "Праўленне патрыятызму, захаванне гістарычнай памяці аб гераічным мінулым беларускага народа з'яўляюцца

абавязкам кожнага грамадзяніна Рэспублікі Беларусь". З аднаго боку, здаслася б, усім зразумелыя бясспрэчныя прыярытэты, якія ў абавязковым парадку павінны прысутнічаць у жыцці кожнага грамадства. Але, на жаль, у сучасным свеце наша краіна сутыкнулася з сур'ёзнай праблемай навазвання з-за чужой ідэалогіі, культуры, са спробамі скажэння нашай сапраўднай гісторыі. Дапусціць

гэтага нельга, бо народ, які не мае гісторыі, не мае будучыні. Такім чынам, вельмі важна, што патрыятызм і абавязак кожнага грамадзяніна краіны па захаванні гістарычнай памяці аб гераічным мінулым беларускага народа замацаваны ў Асноўным Законе краіны.

Акрамя таго, на дадзеным гістарычным этапе развіцця Рэспублікі Беларусь вельмі актуальна ўнясенне ў праект Канстытуцыі нормы, якая абавязвае бацькоў не толькі выхоўваць дзяцей, клапаціцца аб іх здароўі, развіцці і навучанні, але і "рыхтаваць да грамадскай ка-

рыснай працы, прывіваць культуру і вавагу да законаў, гістарычных і нацыянальных традыцый". Паўнаважнае выхаванне, накіраванае на гарманічнае развіццё дзіцяці, немагчымае без знаёмства яго з культурай і традыцыямі роднага краю, без выражання ўсёдамыслення і пераканання ў неабходнасці выканання законаў сваёй краіны і, вядома ж, без вавагі і захавання гісторыі. Бо ўсім вядома ісціна: тое, што закладзена ў чалавеку з дзяцінства, з'яўляецца падмуркам для далейшага развіцця і станаўлення асобы.

K

6 студзеня Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка прысудзіў прэміі "За духоўнае адраджэнне" і спецыяльных прэміі дзеячам культуры і мастацтва. Кіраўнік дзяржавы падпісаў адпаведны ўказ.

Указ № 6 ад 6 студзеня 2022 г.

Па выніках 2021 года прысуджаны пяць прэміяў "За духоўнае адраджэнне" за актыўную дзейнасць у гуманітарнай сферы, што садзейнічае захаванню і прымяненню нацыянальнага культурнага здобытку, выхаванню ў моладзі любові да Радзімы, умацаванню духоўных каштоўнасцей і ідэй міласэрнасці. Прэмія прысуджана грамадскаму аб'яднанню "Магілёўскія абласныя гісторыка-патрыятычныя пошукі клуб "Вікру" за значны ўклад у патрыятычнае выхаванне моладзі, увекавечванне памяці абаронцаў Айчыны, рэалізацыю разведвальных пошукавых праектаў "Паміць", "Дняпроўскі рубж" і "Сожскі рубж" на Магілёўшчыне.

За значны ўклад у патрыятычнае выхаванне дзяцей і моладзі, рэалізацыю праекта "Тост Памяці Брэсцкай крэпасці", актыўны ўдзел у міжнародным міратворчым руху прэміі ўдастоены калектыву дзяржаўнай установы адукацыі "Цэнтр дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі г.Брэста".

Прэмія "За духоўнае адраджэнне" таксама прысуджана мясцоваму дабрачыннаму фонду імя Аляксея Талая за асаблівыя заслугі ва ўвасабленні ідэй гуманізму, рэалізацыю дабрачынных праектаў, накіраваных на захаванне гістарычнай памяці і традыцый, падтрымку дзяцей, якія пацярпелі ад ваенных дзеянняў.

Высокай узнагароды за вялікі асабісты ўклад ва ўмацаванне духоўных каштоўнасцей, самаададно працу ў сферы асветы і царкоўнай дабрачыннасці ўдастоены прагатаерэй, настояцель храма абраза Божай Маці "Усецарыца" ў г.Мінску, старшыня Сінадальнага аддзела па царкоўнай дабрачыннасці і сацыяльнай службы Беларускай праваслаўнай царквы Кірыл Шолкаў.

Прэмія таксама прысуджана рэспубліканскаму грамадскаму аб'яднанню "Патрыёты Беларусі" за рэалізацыю сацыяльна значных праектаў, накіраваных на фарміраванне грамадзянскай самасвядомасці і ўмацаванне дзяржаўнага суверэнітэту.

За выдатныя дасягненні ў сферы музычнага, выяўленчага, дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, журналістыкі, народнай і аматарскай мастацкай творчасці, навучання і выхавання творчай моладзі, што атрымалі грамадскае прызнанне, прысуджаны 9 спецыяльных прэміяў Прэзідэнта Беларусі дзеячам культуры і мастацтва.

Сярод лаўрэатаў спецпрэміі — аўтарскі калектыв у складзе аглядальніка рэдакцыі аддзела палітычнай інфармацыі ўстаноў Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь "Выдавецкі дом "Беларусь сегодня" Людміла Гладкай, аглядальніка аддзела падрыхтоўкі ілюстрацый ўпраўлення аб'яднанага

сакратарыята ўстановы Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “Выдавецкі дом “Беларусь сёння” Алега Карповіча, генеральнага дырэктара таварыства з абмежаванай адказнасцю “Тэхнагруп” Юрыя Цераховіча за значны ўклад у развіццё беларускай журналістыкі, стварэнне цыкла публікацый па актуальных пытаннях грамадска-палітычнага жыцця краіны.

За стварэнне высокамастацкіх вобразаў у прэміерных спектаклях Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь спецпрэмія прысуджана артысту-вакалісту (салісту), вядучаму майстру сцэны гэтага тэатра, **народнаму артысту Беларусі Уладзіміру Громаву.**

Заслужаны амаатарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны ансамбль танца “Крыжачок” Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ўдастоены спецпрэміяй за значны ўклад у захаванне традыцый харэаграфічнага мастацтва, актыўны ўдзел у грамадска-культурным жыцці краіны.

За значны ўклад у выхаванне творчай моладзі, паспяхова ўдзел у рэспубліканскіх і міжнародных конкурсах і фестывалях спецпрэміяй адзначаны **заслужаны амаатарскі калектыў Рэспублікі Беларусь узорны тэатр эстрады “Капелька” Мірскага сельскага Дома культуры дзяржаўнай установы культуры “Баранавіцкая раённая клубная сістэма”.**

Заслужаны калектыў Рэспублікі Беларусь Прэзідэнцкі аркестр Рэспублікі Беларусь дзяржаўнай установы “Палац Рэспублікі” Кіраўніцтва справам Прэзідэнта ўдастоены спецпрэміяй за значны дасягненні ў развіццё эстраднага мастацтва, рэалізацыю музычных праектаў у рамках Года народнага адзінства.

Высокай узнагароды ўдастоены **загадчык філіяла № 15 Цэнтра ганчарства в.Гарадна дзяржаўнай установы культуры “Сталінская раённая клубная сістэма” Васіль Казачок** за значны асабісты ўклад у захаванне традыцый ганчарнага рамства.

Калектыў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” спецпрэмія прысуджана за значны ўклад у патрыятычнае выхаванне моладзі, рэалізацыю грамадска-культурных праектаў.

Кіраўнік народнага амаатарскага калектыву Рэспублікі Беларусь клуба майстроў народнай творчасці “Каларавая альтанка” Навагрудскага раённага Цэнтра рамёстваў дзяржаўнай установы культуры “Навагрудскі раённы цэнтр культуры і народнай творчасці” Наталля Клімко ўдастоена спецпрэміяй за плённую працу па захаванні традыцый вырабу беларускай выцінанкі.

Сярод лаўрэатаў таксама **Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь**, якому спецпрэмія прысуджана за арганізацыю і правядзенне спартыўна-культурнага фестывалю “Вытокі. Крок да Алімпіады”, накіраванага на папулярныя здаровага ладу жыцця, умацаванне сямейных каштоўнасцей і захаванне нацыянальных традыцый.

president.gov.by

Вяртаючы імёны герояў

За значны ўклад у патрыятычнае выхаванне моладзі, увекавечванне памяці абаронцаў Айчыны, рэалізацыю разведвальных пошукавых праектаў “Памяць”, “Дняпроўскі рубяж” і “Сожскі рубяж” на Магілёўшчыне прэмія прысуджана грамадскаму аб’яднанню “Магілёўскія абласны гісторыка-патрыятычны пошукавы клуб “Вікру”.

Як расправёў кіраўнік клуба Мікалай Барысенка, сёння “Вікру” распачынае рэалізацыю доўгатэрміновага праекта “Навучыся памятаць”, які запланаваны на пяць гадоў і ўключае ў сябе тры складнікі: “Дарога да абеліска”, “Палеглым вяртаючы імёны” і “Марш памяці”. У рамках праекта маладыя людзі будуць наведаць і добраўпарадкаваць месцы памяці аб падзеях

Вялікай Айчыннай вайны, праводзіць зверху пашпартаў воінскі пахаванні і ўдакладняць імёны палеглых воінаў. Таксама клуб “Вікру” плануе ў будучыні стварыць музей пошукавай работы моладзі, аснову экспазіцыі якога могуць склаці прадметы ваеннага перыяду, знойдзеныя падчас пошукавых экспедыцый клуба.

Але аснову дзейнасці “Вікру” складае перадусім палявая пошу-

Удзельнікі пошукавых груп клуба “Вікру”.

кавая дзейнасць у сезон з красавіка па кастрычнік, калі моладзь разам з байцамі 52-га спецыялізаванага пошукавага батальёна Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь прымае ўдзел у раскопках і выяўленні парэшткаў салдат

Вялікай Айчыннай вайны. Сёння “Вікру” з’яўляецца самым вялікім грамадскім аб’яднаннем пошукавікаў у краіне: у яго склад уваходзяць дваццаць тры пошукавыя групы, якія дзейнічаюць у пятнаццаці раёнах Магілёўскай вобласці.

За духоўнае адраджэнне

Сто тысяч чалавек на вахце памяці

За значны ўклад у патрыятычнае выхаванне дзяцей і моладзі, рэалізацыю праекта “Пост Памяці Брэсцкай крэпасці” і актыўны ўдзел у міжнародным міратворчым руху прэмія ўдастоены калектыў дзяржаўнай установы адукацыі “Цэнтр дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі горада Брэста”.

Як распавяла дырэктар Цэнтра Юлія Глебкіч, сёння праект уяўляе сабой цэласную сістэму работы ўсіх устаноў адукацыі Брэста па грамадзянска-патрыятычным выхаванні моладзі і захаванні гістарычнай памяці аб подзвігу нашага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Навучэнцы нясуць ганаровую вахту памяці ля Вечнага агню Брэсцкай крэпасці, вывучаюць гісторыю абароны крэпасці і Вялікай Айчыннай вайны ў цэлым, выконваюць ро-

лю экскурсаводаў у музеі “Хлапчукі бессмяротнага Брэста”, які дзейнічае каля Паста Памяці і прысвечаны выхаванню музыканцкіх узводаў гарнізона Брэсцкай крэпасці. Музей адкрываўся пасля рэканструкцыі ў 2020 годзе, з абноўленай экспазіцыі можна даведацца аб гісторыі будаўніцтва Брэсцкай крэпасці і яе абарончых аб’ектаў у XIX — пачатку XX стагоддзю, аб страшных днях герайчыннага Брэста ў чэрвені 1941 года, аб подзвігу юных абаронцаў і трагедыі членаў сям’яў камандзіраў гарнізона крэпасці.

Таксама падлеткі займаюцца стравой падрыхтоўкай, наведваюць усе

У музеі “Хлапчукі бессмяротнага Брэста”.

музеі, размешчаныя на тэрыторыі крэпасці. Навучэнцы ўсіх устаноў сярэдняй адукацыі Брэста абавязкова раз на год прымаюць удзел у ганаровай вахце на Пасту Памяці. Акрамя таго, у рамках праекта падлеткі займаюцца пошукавай дзейнасцю, сустракаюцца

з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны або членамі іх сям’яў. Наогул жа за час існавання Паста Памяці ў ганаровай вахце на ім сталы ўжо каля ста тысяч жыхароў Брэста — прадстаўнікі некалькіх пакаленняў.

За духоўнае адраджэнне

Удзячнасць людзям добрай волі

Падтрымаць тых, хто трапіў у складаную жыццёвую сітуацыю, — з такім памкненнем член Нацыянальнай паралімпійскай зборнай па плаванні Аляксей Талай стварыў дабрачынны фонд. Арганізацыя дапамагае людзям з інваліднасцю і дзецям-сіротам, а таксама папулярнызе здаровы лад жыцця і рупліца аб захаванні гістарычнай памяці беларусаў. За працу, у якой увасобілася ідэя гуманізму, мясцовы дабрачынны фонд імя Аляксея Талая ўганараваны прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне”.

Навіну аб прысуджэнні ўзнагароды каманда, натуральна, успрыняла з радасцю і ўдзячнасцю. Пры гэтым высокую ацэнку ў арганізацыі не лічаць нагодай для фанабэрыі, бо працуюць не дзеля славы.

— Мы не задумваемся, як атрымаць выгаду ад дзейнасці. Галоўнае, каб ладзілася добрая справа, якой жывём, — дзеліцца памочніца кіраўніка фонду Святалана Казбанова. — Але, безумоўна, прэмія шмат значыць для нас. Гэта доказ таго, што калектыў рухаецца ў правільным кірунку і наша справа важная не толькі для тых, хто атрымаў адрасную дапамогу, але і для ўсёй краіны.

Перабольшыць заслугі фонду складана. Здаецца, на апеку можа разлічваць кожны, каму патрэбна дапамога — адукацыя месца працы чалавеку з інваліднасцю,

сабраць грошы на рэабілітацыю ці нават проста падтрымаць цёплым словам. Апошняе заснавальнік фонду Аляксей Талай бярэ на сябе. Вольны матывацыйны спікер зладзіў больш за паўтарыста трэнінгаў для людзей, якія трапілі ў складаную сітуацыю, падзяліўся з імі прыкладам перамогі над праблемамі. З добрых спраў фонду варта звярнуць увагу на дапамогу дзецям Данбаса. Намаганні калектыву і пры падтрымцы кіраўніка дзяржавы дзясяткі хлопчыкаў і дзяўчынак пабывалі ў Беларусі. У верасні на рэабілітацыю і аздараўленне іх прынялі Рэспубліканская дзіцячая бальніца медыцынскай рэабілітацыі і нацыянальны дзіцячы цэнтр «Зубраня».

Летась фонд узяўся за новы кірунак працы — захаванне гістарычнай памяці — і запусціў агульнанацыянальны праект «Дзеці Беларусі — ветэранам і будучым

Аляксей Талай.

пакаленням». Ён аб’яднаў тысячы школьнікаў з розных рэгіёнаў. Удзельнікі напісалі эсэ пра Вялікую Айчынную вайну, у якіх падзяліліся кранальнымі сямейнымі гісторыямі, далі ўласную ацэнку падзей 1940-х гадоў. Прачытаць дзіцячы творы можна ў зборніку, выдадзеным па выніках праекта. Уражвае маштаб выдання: работы юных аўтараў занялі сорак пяць тамоў.

Таксама талакой фонд рэалізуе ўсталяваць адрозны трох гарадах — Мінску, Брэсце і Маскве — памятны знак «Жывая паміць удзячных пакаленняў». У яго мастацкім рашэнні скульптар Уладзімір Слабодчыкаў прапанаваў выкарыстаць вобразы фантэнтава трохкутніка і дрэва. Кампазіцыя будзе сімвалізаваць працяг жыцця насуперак няшчасцям і адлюстроў-

ваць удзячнасць усім, хто набліжаў Перамогу. Прычыніца да стварэння скульптуры можа кожны. Да-статкова сабраць старыя манеты і пакінуць іх у адмысловых шклянках колбах, якія неўзабаве з’явяцца ў мемарыяльным комплексе «Брэсцкая крэпасць-герой» і Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Пазней старыя металічныя грошы дададуць у спісу для адлігі памятнага знака.

І члпер у мясцовым дабрачынным фондзе імя Аляксея Талая бурліць праца. Па словах памочніцы кіраўніка Святалены Казбановай, у офісе арганізацыі збіраюць і размяркоўваюць гуманітарную дапамогу для жыхароў усходніх раёнаў Украіны.

Данііл ШЭЙКА

За духоўнае адраджэнне

Служэнне — дарыць надзею

Традыцыйна сярод лаўрэатаў прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адраджэнне» — свяшчэннікі, якія ўмацоўваюць спадчынны каштоўнасці і дапамагаюць людзям вытрымаць у час жыццёвых выпрабаванняў. Сёлета ўзнагародзілі адначасна протаіерэй Кірыл Шолкаў, старшыня Сінаідальнага аддзела па царкоўнай дабрачыннасці і сацыяльным служэнні Беларускай Праваслаўнай Царквы, настояцель прыхода храма ў гонар іконы Божай Маці «Усецарыца» у Мінску.

church.by

Гэта хрысціянская абшчына заснавана па ініцыятыве урачоў і людзей з анкалагічнымі захворваннямі. З 2012 года туды прыходзяць, каб звярнуцца з малітвай да Божай Маці перад праслаўленым абразом — спіскам іконы «Усецарыца». Яна шануецца на Афоне і па ўсім свеце за шматлікія цудоўныя вылячэнні. Настаяцель прыхода падтрымлівае пацыентаў гарадскога клінічнага анкалагічнага дыспансера, навукова-практычнага цэнтру рэабілітацыі і бальніцы палітыўнага догляду. Свяшчэннік ідзе да тых, хто адчувае патрэбу ў малітве, словах сучашняга або споведзі і сабораннасці. Дапамагаюць пацыентам і прыраджанне: збіраюць бытавыя і гігіенічныя сродкі для

лячэбных устаноў, даглядаюць ляжачых. З 2014 года протаіерэй Кірыл Шолкаў стаіць на чале дабрачыннай дзейнасці Беларускай Праваслаўнай Царквы. Пад яго кіраўніцтвам духавенства і вернікі ладзяць практы па падтрымцы хоспісаў, дамоў дзіцяці, інтэрнатаў для людзей з інваліднасцю і пажылых. — На сацыяльнае служэнне наклала адбітак пандэмія. Узмацніліся правілы бяспекі, часам па аб'ектыўных прычынах мы не можам трапіць ва ўстановы, — расказвае протаіерэй Кірыл Шолкаў. — Але мы не спыняемся, бо пацыенты чакаюць нас. Даводзіцца часам апрацаваць сродкі аховы і ісці ў чырвоныя зоны бальніцы. Таксама падчас пандэміі з'явілася група аўтадапамогі: ахвотныя дастаўляюць прадуктовыя

наборы тым, хто не можа пакінуць кватэру праз праблемы са здароўем. Шосты год запар дабрачынны праваслаўны рух зладзіў праект «У чаканні калядных цудаў». Напярэдадні свята Нараджэння Хрыстова падрыхтавалі падарункі для хлопчыкаў і дзяўчынак, якія знаходзяцца ў хоспісах і палітыўных палатах дамоў дзіцяці. Днямі праект завяршыўся сумесным візітам мітрапаліта Мінскага і Заслаўскага Веніяміна, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі і міністра аховы здароўя Дзмітрыя Піневіча ў сталічны дом дзіцяці №1. Акрамя персанальных падарункаў, сабраных падчас акцыі,

госці перадалі ўстанове канцэнтратар кіслароду. На яшчэ адзін апарат плануе адправіць сваю грашовую прэмію кардынатар згаданых праектаў протаіерэй Кірыл Шолкаў. Дарэчы, узнагароду ён успрымае як доказ шэснага супраўніцтва царквы і ўлады: «Сацыяльнае служэнне складанае без дапамогі дзяржавы. І дзяржава таксама не можа ахапіць кожную сферу жыцця без сувязі з царквой. Нягледзячы на розныя выклікі, у нас складалася выдатнае супрацоўніцтва. Пра гэта сведчыць прэмія, якой адзначаны нашы калектыўныя намаганні».

Данііл ШЭЙКА

За духоўнае адраджэнне

Сіла адзінства

За рэалізацыю сацыяльна значных праектаў, накіраваных на фарміраванне грамадзянскай самасвядомасці і ўмацаванне дзяржаўнага суверэнітэту, прэмію Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адраджэнне» атрымала грамадскае аб'яднанне «Патрыёты Беларусі». Суполка даволі маладая. Яна нарадзілася год таму і паспела заявіць пра сябе гучнымі акцыямі за незалежнасць краіны і адзінства народа.

sboby

— Узнагарода, канечне, стала нагодай для радасці за людзей, адданых сваёй справе. Калі робіш нешта на душэўным уздыме, не чакаеш нічога ўзамен. Але такая высокая ацэнка заахвочвае да далейшай дзейнасці, — кажа намесніца старшыні аб'яднання Ганна Харута. — Нашы актывісты працуюць нават у выхадныя і святы. Прычына ў тым, што мы атрымалі непрыемны імпульс у 2020 годзе і вельмі баяліся страшнаго біліму краіну. Хвалюемся за яе лёс дагэтуль, таму не шкадуем часу і сіл на патрыятычныя і дабрачынныя праекты.

Патрыятычны рух паўстаў з невялікай групы аднадумцаў, згадвае Ганна. У неспакойным жніўні 2020 года сустрэліся блізка па духу асобы, якія выступалі за парадка

і згоду ў грамадстве. Разам вырашылі адправіцца ў першы аўтапрабег «За адзіную Беларусь!». Гэтай акцыяй хацелі згуртаваць суайчыннікаў вакол гераічнай гісторыі краіны і зыходзячы з мэты складалі першыя маршруты. Яны пралягалі праз памятныя мясціны — Брэсцкую крэпасць, мемарыялы ў Трасянцы і Хатыні. З кожным тыднем да калона далучалася ўсё больш людзей, якія шануюць мінуўшчыну і імкнучыся захаваш супакой на роднай зямлі.

Самай маштабнай сталася рэспубліканская акцыя «Сімвал адзінства» ў верасні мінулага года. Маршрут аўтапрабега да Дня народнага адзінства пачаўся ў Брэсцкай крэпасці, прайшоў праз усе 118 раёнаў краіны і завяршыўся ля Кургана

Славы. У кожным рэгіёне ўдзельнікі наведвалі знакавыя гістарычныя месцы і буйныя прадпрыемствы.

— Нам хацелася паказаць усю прыгажосць Беларусі. Прызнаюся, многія пункты для мяне самой былі адкрыццём. На ўсім шляху, які расцягнуўся прыкладна на 6,5 тысяч кіламетраў, я бачыла захапленне ўдзельнікаў, — кажа Ганна Харута. — Асабліва ўразілі сваім каларытам аддаленыя ад сталіцы куточки. І галоўнай іх славуцасцю лічу шчырыя і патрыятычных людзей. Размовы з імі шмат што могуць адкрыць мінчанам, якія пра некаторыя важныя рэчы нават не задумваюцца. Пасля аўтапрабегаў упэўніліся: наш народ добразычлівы, шчыры і адкрыты.

Пазедкі па краіне натхнілі «Патрыётаў Беларусі» на новыя праекты па папулярызаванні гісторыі і ўшанаванні памяці герояў Вялікай Айчыннай вайны. Сёлета аб'яднанне пачне ўсталёўваць на ўсіх мемарыялах краіны (іх каля 44 тысяч) шылды з QR-кодамі. Ахвотныя змогуць асканаваць знак пры дапамозе смартфона і атрымаць інфармацыю пра помнік. У аўдыяроліках, запісаных вядомымі актэрамі, апоўдзе весціся ад імя сведак ваенных падзей. Напрыклад, наведвальнікі змогуць асканаваць знак пры дапамозе смартфона і атрымаць інфармацыю пра помнік. У аўдыяроліках, запісаных вядомымі актэрамі, апоўдзе весціся ад імя сведак ваенных падзей. Напрыклад, наведвальнікі змогуць асканаваць знак пры дапамозе смартфона і атрымаць інфармацыю пра помнік. У аўдыяроліках, запісаных вядомымі актэрамі, апоўдзе весціся ад імя сведак ваенных падзей. Напрыклад, наведвальнікі змогуць асканаваць знак пры дапамозе смартфона і атрымаць інфармацыю пра помнік.

Данііл ШЭЙКА

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Мастацтва і творчасць не могуць спыняцца

Фота: Таццяна МАТУСЕВІЧ

Уладзімір Громаў у спектаклі «Фаўст».

Народны артыст Беларусі Уладзімір Громаў — вядучы саліст Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета нашай краіны — уганараваны спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтваў «за стварэнне высокамастацкіх вобразаў у прэм'ерных спектаклях тэатра».

Надзея БУНЦЭВІЧ

Выразны барытон Уладзіміра Громава і самааблічча спевака зблытаць немагчыма — пры любым тэатральным грыве. Надзвычай шырокі рэпертуар саліста ахоплівае ледзь не ўсе барытонавыя партыі ў спектаклях нашага Вялікага тэатра. А яшчэ разнастайныя канцэртныя нумары — ад оперных фрагментаў да рамансаў і песень. Працаздольнасць і творчы запал артыста папраўдзе безмежныя. За адзін толькі мінулы сезон — адрозныя партыі ва ўсіх трох прэм'ерных спектаклях: Гульгельма ў оперы-балете «Віліса. Фатум» Дж. Пучыні, Вялянцін у «Фаўсце» Ш. Гуно і, як магучыя культурнацыя, Беларэжкі ў «Дзікім паліянні караля Стаха» Уладзіміра Солтана.

— Кожная з партыяў, — прызнаецца Уладзімір Громаў, — своеасабліва творчая прыступка, не

падобная да ранейшых. У партыі Гульгельма мне давялося крыху «пасталець», але бацькоўскія пачуцці героя мне былі добра знаёмыя: я сам двойчы бацька, толькі не дачкі, а сыноў. А вось гэты опера Пучыні была мне дагэтуль невядомай. Я і не падазраваў пра існаванне ў яго «Вілісаў» — як аказалася, гэта была першая спроба кампазітара ў дадзеным жанры, а ў нас яна стала яшчэ і операй-балетам. Калі знаёмішся з цалкам новым для цябе вакальным матэрыялам, ты бышам сам пракладнеш сабе дарогу. Здраецца, складанасці ўнікаюць ужо ў самім працэсе работы, але спачатку ты пра іх можаш нават не падазраваць, і такое «нараджэнне з нуля» ўзбуджае цікавасць, дае дадатковы імпульс. У гэтым сэнсе «Фаўст» таксама быў для мяне новым. Оперу я, зразумела, ведаў, але ніколі раней не спяваў Вялянціна. Між іншым, ён уяўляўся мне куды маладзейшым. Здавалася, што менавіта з-за гэтага ён такі гарачы, схільны высвятляць адносіны ў баі. Але ў рэжысёра Ганны Маторнай было сваё бачанне, і мой герой стаў больш драматычным, апантаным не столькі помстай і спантаным прыняццем рашэнняў, колькі хаданнем аднавіць справядлівасць і тым самым крыху супакойць свой унутраны боль, стан надарваннай душы.

З Беларэжкім усё складалася зусім іначай. Я ўдзельнічаў у мінулай пастаноўцы «Дзікага паліяння караля Стаха», там мой герой быў

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

За захаванне танцавальнай спадчыны

Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь ансамбль танца “Крыжачок” Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ўшанаваны спецыяльнай прэміяй за значны ўклад у захаванне спадчыны харэаграфічнага мастацтва і за актыўны ўдзел у грамадска-культурным жыцці краіны.

Надзея КУДРЭЙКА

Утвораны калектыў быў яшчэ ў 1945 годзе, гэта адзін з найстарэйшых танцавальных ансамбляў Беларусі. Зване народнага і назву “Крыжачок” — па назве беларускага танца, які лічыцца візітоўкай ансамбля, — ён атрымаў у 1969 годзе, а ў 2011-м стаў заслужаным калектывам — такім чынам былі адзначаны высока якасць выканання і значны ўклад у развіццё беларускай культуры. Нягледзячы на аматарскі статус “Крыжачка” і на тое, што ў яго складзе — студэнты і выпускнікі БДУ, стаўленне да захавання беларускай танцавальнай спадчыны і да ўзроўню харэаграфіі ў ім сапраўды прафесійнае: на працягу многіх дзесяцігоддзяў ансамблем кіравалі вядомыя і прызнаныя харэографы, якія напунялі

рэпертуар фальклорнымі танцамі з розных рэгіёнаў нашай краіны. Калектыў аб’ядноўвае людзей, захопленых не толькі харэаграфічным мастацтвам, але і менавіта беларускім фальклорам, многія і па-сяля заканчэння ўніверсітэта застаюцца вернымі ансамблю. Цяпер у складзе “Крыжачка” працуе каля 40 чалавек, у ім ёсць танцавальная і аркестравая трупы — выступленні албываюцца ў суправаджэнні жывой музыкі.

Амаль 15 гадоў ансамблем кіруе заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Ігар Музалейскі, вядомы калісьці і па працы ў Дзяржаўным ансамблі танца Рэспублікі Беларусь. Ігар

Музалейскі сведчыць, што галоўная задача “Крыжачка” — захаванне і прапаганда беларускіх танцаў і беларускай культуры ўвогуле, хатня ў рэпертуары ансамбля ёсць і вялікая колькасць танцаў іншых народаў свету.

— Мы вельмі сур’ёзна займаемся сваёй справай, у нас вельмі моцны і адданы танцу калектыў, — гаворыць Ігар Музалейскі. — Але мы няспынна працягваем удасканальвацца, і кожнае нашае выступленне заўсёды адбываецца на мяжы магчымасцей. Гэта і было адзначана, бо ансамбль працуе эфектна, прафесійна, наліжына: прыгожыя постаці, прыгожыя твары,

прыгожыя касцюмы. Мы маем высокі аўтарытэт у прафесійнай харэаграфічнай супольнасці Беларусі.

Ансамбль “Крыжачок” можна ўбачыць на самых значных сценах Беларусі, выступленні ансамбля ўпрыгожваюць канцэртныя праграмы буйных дзяржаўных мерапрыемстваў і фестываляў, у тым ліку фестывалю “Славянскі базар у Віцебску”. Летась ансамбль выступаў нават на такой вялікай пляцоўцы, як “Мінск-арэна”. Акрамя таго, “Крыжачок” можа пахваліцца ўзнагародамі і прэміямі міжнародных конкурсаў, канцэртамі ў многіх краінах свету.

К

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Мора талентаў “Капелькі”

За значны ўклад у выхаванне творчай моладзі, паспяховы ўдзел у рэспубліканскіх і міжнародных конкурсах і фестывалях спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта краіны адзначаны заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь, узорны тэатр эстрады “Капелька” Мірскага сельскага Дома культуры дзяржаўнай установы культуры “Баранавіцкага раённага клубная сістэма”.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ

Тэатр эстрады “Капелька” быў створаны яшчэ ў далёкім 1994 годзе на базе Мірскага сельскага Дома культуры. Ужо праз чатыры гады калектыў было прысвоена ганаровае званне “ўзорнага”, а ў 2015 годзе — і “Заслужанага аматарскага калектыўнага”.

Па словах стваральніка калектыўу і яго нязменнага кіраўніка Лары-

сы Довят, якая, дарэчы, з’яўляецца і пераможцай XI Рэспубліканскага конкурсу Беларускага саюза жанчын “Жанчына года — 2018”, у калектыве вырастаюць і расцвітаюць сапраўдныя эстрадныя зорачкі, імёны якіх гукаць не толькі на раённых сценах, але і на абласных, рэспубліканскіх і нават міжнародных фестывалях і конкурсах. Дзякуючы гэтаму пра Баранавіцкі раён цяпер ведаюць не толькі ў Беларусі, але і ў Расіі, Польшчы, Балгарыі, Украіне і Літве.

Тэатр эстрады з Мірскага сельскага Дома культуры дзяржаўнай установы культуры “Капелькай”, удзельнікі калектыўу з’яўляюцца як выканаўцамі (вакалістамі, харэографамі, акцэрамі),

так і аўтарамі шматлікіх праграм.

Да слова, многія выпускнікі ўзорнага тэатра эстрады “Капелька” працягваюць адукацыю ў творчых ВНУ краіны і ў будучыні звязваюць сваё жыццё са сцэнай. Так што можна з упэўненасцю сказаць, што сфера культуры Беларусі, дзякуючы “Капельцы”, жывіцца зусім не “кропляй”, а цэлым морам адметных і таленавітых эстрадных выканаўцаў, якія выходзяць з гэтага ўзорнага калектыўу Мірскага СДК.

К

Уладзімір Громаў у спектаклі “Дзікае паляванне караля Стаха”.

зусім іншым — хатня ба па ўзросце, бо я тады толькі-толькі прыйшоў у тэатр. Сёння я іначай гляджу і на гэтага персанажа, і на сцэнічныя сітуацыі, іначай успрымаю сюжэтныя калізій. Дый сам спектакль у нас зусім іншы, прычым не толькі па рэжысуры і сцэнаграфіі, але і па самой музыцы, бо за аснову была ўзята арыгінальная кампазітарская версія без аніякіх купюр. Партыя Беларэцкага пашырлася: з’явіўся вялізны фрагмент,

ваюся, заўжды прашу, каб далі паслухаць першы дубль. І звычайна адпраўляю яго ў сметнік. Толькі аднойчы мне ўсё спадабалася з першага разу. Думаю, і партыя Беларэцкага будзе развівацца: мастацтва і творчасць не могуць спыняцца. Бо штотараз хочацца прыўнесці нешта новае, чымсьці ўзбагаціць складзеныя вобразы, зрабіць кожны чарговы паказ спектакля не падобным да астатніх.

У такой штотдзённай

Уладзімір Громаў у спектаклі “Файст”.

які ператварыў лірычнае арыёза ў драматычны маналог і надаў герою іншыя рысы. Спачатку мне не хапала гэтага ўзнёслага флёру, рамантыкі ў яе чыстым выглядзе. Але ж Беларэцкі не звыклы лірычны герой! Яго каханне да Надзеі Яноўскай нараджаецца паступова, літаральна па зярнятках. Бо маім героем рухае зусім не польмя любоўнай жарсці, а душэўная неабякаваць да людзей — любіць, якімі яны ні былі б. Дарэчы, 8 студзеня была тэлетрансляцыя цяперашняй пастаноўкі “...Караля Стаха”, і я ўпершыню ўбачыў сябе ў гэтым спектаклі збоку. Для мяне гэта заўсёды важна — зірнуць на зробленае, каб заўважыць магчымыя недахопы. Я, нават калі на радыё запіс-

працы вельмі важнай бывае падтрымка, разуменне таго, што твае намаганні недарэмныя. Уручэнне высокай узнагароды стала для мяне сапраўдным калядным чудам. Звестка аб прэміі прыйшла акурат у вечар напярэдадні Нараджэння Хрыстова. У тэатры ішоў адзін са святочных канцэртаў, у якім я ўдзельнічаў. І тут мяне раптам пачынаюць віншаваць: хто ў закулісі, хто па тэлефоне. Я спачатку не даў веры: можа, паспяшаліся? Ажно не, загад ужо быў падпісаны. Дык чым не калядныя цуды? У мяне адразу быццам крылы выраслі — хочацца новых спектакляў, новых партый, новых канцэртных праграм.

К

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Расслабляцца няма калі

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта РБ “За рэалізацыю музычных праектаў у рамках Года народнага адзінства, накіраваных на папулярнацыю беларускай музычнай культуры” быў ушанаваны Прэзідэнцкі аркестр Беларусі. На мінулы год гэты творчы калектыў правёў каля 80-ці канцэртаў і іншых выступленняў.

Надзея БУНЦЭВІЧ

— Год быў для нас сапраўды насычаным, — распавёў галоўны дырыжор Прэзідэнцкага аркестра Беларусі Віталій Кульбакоў. — І атрымлівае аркестр прэмію выклікала сама ўзвышаная пачуццё, бо гэта сведчанне таго, што наша праца была заўважана і адзначана. Асабліва хваляўніча было атрымаць узнагароду з рук Кіраўніка дзяржавы.

Падвоячы вынік нейкім уласна творчым здабыткам, назапашаным летась, узгадаю сустрэчу з народнай артысткай Грузіі і Расіі Тамарай Гвердцытэлі. Як удзельнік аркестра, я сустракаўся з ёй і раней: яна часта прыязджае ў Беларусь і ўжо вы-

ступала з нашым калектывам. Але як дырыжор я быў уражаны тым, што літаральна з першай хвіліны рэпетыцыі ўзнікла такое пачуццё, быццам мы правялі з ёй ужо не меней як тысячу канцэртаў. Мы разумелі адно аднаго з паўслова, і сама рэпетыцыя працягла, бы адно імгненне. Дый па сваёй працягласці яна не перавышала час самога канцэртнага выступлення, бо мы не паўтаралі нумары, неабходныя дэталі з’яўляліся непасрэдна ў працэсе выканання. Сам канцэрт таксама атрымаўся вельмі душэўным — і паводле атмасфе-

ры, створанай спявачкай, і па тым рэпертуары, які яна абрала. Была закранута не толькі любоўная лірыка, найбольш характэрная для рамансаў і эстрадных кампазіцый, але і сацыяльная тэматыка, песні пра вайну.

Тэма Вялікай Айчыннай, Дзень Перамогі застаюцца для аркестра вельмі важнымі. Летась ім таксама быў прысвечаны шэраг канцэртаў, уключаючы тэлепраекты “Народжаныя вайной”, “Подзвіг народа несьмяротны” і іншыя, запісаны сацыяльныя ролік да Дня Незалежнасці.

Вельмі запомніўся канцэрт “Ганна Герман — 85. Рэха каханья...”, прысвечаны творчасці спявачкі. Яна і сама пісала песні, але супрацоўнічала з самымі выбітнымі кампазітарамі і паэтамі, якія стваралі яе рэпертуар. Выконваць песні, што сталі класікай жанру, — вялікае задавальненне.

Своеасаблівым музычным адкрыццём стала выступленне нашага калектыва ў святочнай праграме Дня беларускага пісьменства ў Капылі. Мы падрыхтавалі музыку да мультфільмаў, і многія не толькі гледачы, але

і артысты аркестра здзіўляліся, што раней ці не ведалі гэтых твораў, ці не злагадваліся, што яны нашы, беларускія. А тое, што канцэрт адбываўся на вуліцы, у фармаце open air, прыцягвала да яго самую размаітую публіку: не толькі тых, што свядома хацелі паглядзець на нашы выступленні і паслухаць беларускую музыку, але і звычайных мінакоў.

Другі год запар на “Славянскім базары ў Віцебску” малалды спевакі, што прыязджаюць змагацца за перамогу ў Міжнародным конкурсе выканаўцаў эстраднай песні, выступаюць у суправаджэнні Прэзідэнцкага аркестра. Такія стасункі з творчым моладзю розных краін надаюць нам свежае дыханне, асабліва ў перыяд пандэміі, калі непасрэдна жыццё кантакты аказаліся звужанымі. Бо ў кожнага з іх — свае разныя выканання, свой музычны светапогляд, свае палыходы да той ці іншай абранай кампазіцыі. Некаторыя ўпершыню спяваюць з аркестрам, і гэта дадае ім імпульсу, а нам — адказнасці.

Сёлётыя лета ўвогуле аказалася для нас даволі спякотным. У жніўні, на які ў многіх прыпадае адпачынак, у нас за 10 дзён было 12 канцэртаў. І гэта далёка не мяжа! Падрабязна згадваць можна ўсе нашы выступленні, бо кожнае мае асаблівасці. Гэта і канцэрт у рамках Усебеларускага народнага сходу пры ўдзеле

Нацыянальнага акадэмічнага народнага хору імя Генадзія Цітовіча і артыстаў беларускай эстрады, і сімфарок у выкананні калектываў разам з Джо Лін Тэрнерам як частка праекта “Легенды сусветнага року”. А таксама “Песні маёй краіны” ў Александрыі, праграмы да Дня хіміка і Дня шахцёра ў Салігорску, “Класіка савецкай эстрады” на адкрытай пляцоўцы ў сталіцы ў Верхнім горадзе, удзел у Рэспубліканскім спартыўна-масавым фестывалі “Вытокі. Крок да Алімпіады”, у Дні горада ў Мінску. Асаблівай старанай стала наша супрацоўніцтва з тэатральным праектам “ТрыТфармаТ”: спектаклі “Не вожык!”, “Княжна Мэры” і іншыя, пастаўленыя малалдым расійскім рэжысёрам Таццянай Самбук, ідуць з жывой музыкай, а не з інструментальнай фанатграмай.

Не менш насычаным абыдае быць і 2022 год, бо сёлета спяўніцтва 20 гадоў нашаму аркестру і 25 гадоў — Палацу Рэспублікі, калектывам якога мы з’яўляемся. Такі падвойны юбілей будзе адзначаны суцэльнай серыяй канцэртаў, дый іншыя імпрэз звычайна бывае багата. На гэтыя святы мы таксама працавалі: удзельнічалі ў многіх мерапрыемствах, ігралі на Навагоднім малалдым балі ў рамках акцыі “Нашы дзеці” ў Палацы Незалежнасці. Расслабляцца няма калі.

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Знакамітая на ўвесь свет

Высокай узнагародай — спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Беларусі — быў угадранаваны загадчык філіяла № 15 Цэнтра ганчарства вёскі Гарадная дзяржаўнай установы культуры “Сталінская раённая клубная сістэма” Васіль Казачок за значны асабісты ўклад у захаванне традыцый ганчарнага рамства.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ

Васіль Казачок і яго Дыплом лаўрэата прэміі галіновага прафсаюза 2018 года.

— Лічу, што гэта ўзнагарода, гэтае прызнанне заслуг дасць яшчэ больш магчымасцей раскруціць нашу ўстанову культуры, — адзначае суразмоўца. — Мы і так вядомыя далёка за межамі нашага раёна, бо, як вы ведаеце, у нас ужо не першы год ладзіцца Міжнародны пленэр ганчароў, на які з’язджаюцца майстры-глінамесы з многіх замежных дзяржаў.

Напрыклад, на VI Міжнародны пленэр ганчароў-керамістаў, па словах Васіля

Казачка, прыехалі аж 30 майстроў-ганчароў з розных краін свету.

— Таму, як я лічу, і сама Гарадная, і міжнародны пленэр ганчароў, і наш Цэнтр ганчарства ўжо зрабілі сапраўдным брэндам не толькі Сталінскага раёна, а і ўсёй Беларусі, — пераканана кіраўнік установы. — Да нас едуць павучыцца ганчарнай справе, нас запрашаюць да сябе ў госці майстры-глінамесы з розных куткоў свету.

Інтэр’еры Цэнтра ганчарства ў Гарадной.

Што да “матчакі” Цэнтра ганчарства, дык яна за гэтыя гады сапраўды значна пабагачыла. Цяпер тут ёсць тры электрычныя ганчарныя колы, электрапеч, шклянныя вітрыны для экспанатаў выставачнай залы. З’явілася і электрычная гліняная. Да таго ж плошчы Цэнтра ганчарства павялічыліся, і цяпер у ім прадстаўлены дзясяткі экспанатаў ад майстроў глінянай справы з розных куткоў Еўропы і Азіі.

Дарэчы, па словах Васіля Казачка, Цэнтр плануе і далей “прырастаць” памяшканнямі, а таксама набываць вітрыны для дэманстрацыі экспанатаў. Тым больш вырабаў, якія яскрава паказваюць усе мастацкія здольнасці глінамесаў розных краін свету, у фондах назапасілася за гэты час багата.

На жаль, з-за каранавіруса і сённяшняга неспрыяльнага эпідэміялагічнага становішча чарговы Міжнародны пленэр ганчароў у

Гарадной зладзіць мінулым летам не ўдалося, таму было прынята рашэнне перанесці яго на год. І, канешне, Васіль Казачок шчыра запрасіў “К” прыехаць на гэты пленэр, які папярэдне плануецца правесці ў ліпені. Натуральна, там мы абавязкова побываем і абавязкова раскажам падрабязна пра ўсе цікавосткі гэтай адметнай і цікавай дзеі, што ладзіцца традыцыйна ў гэтым самабытным кутку Беларускага Палесся.

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Акцэнт на патрыятычным выхаванні

Спецыяльная прэмія за значны ўклад у патрыятычнае выхаванне моладзі і рэалізацыю грамадска-культурных праектаў уручана калектыву ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтва”. Студэнты, выкладчыкі, супрацоўнікі, творчыя калектывы ўніверсітэта цягам мінулага года прынялі ўдзел у вялікіх творчых праектах дзяржаўнага ўзроўню, рэалізавалі гранты ў галіне культуры, арганізавалі і правялі шэраг адметных культурна-мастацкіх мерапрыемстваў.

Надзея КУДРЭЙКА /
Фота Юрыя ІВАНОВА

Расказвае рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва Наталля Карчэўская: — Акцэнт зроблены на патрыятычным выхаванні моладзі. Мы стараліся наблізіць творчую дзейнасць нашай установы да рэальнай практыкі, прадэманстраваць навучэнцам, што

Ансамбль “Грамніцы”.

яны запатрабаваны і на самых значных мерапрыемствах нашай дзяржавы, што іх стваральная праца ідзе на карысць краіны. Калектыву ўніверсітэта ўдзельнічаў у вялікай колькасці праектаў: мы не толькі адгукаліся на ўсе запрашэнні, але і самі многае ініцыявалі. Усё пералічыць немагчыма, але з самых значных можна вылучыць удзел нашых студэнтаў і выкладчыкаў у канцэрте да Усебеларускага народнага сходу, у канцэрте 9 мая на Плошчы Перамогі ў Мінску, у адзначэнні даты 80-годдзя пачатку Вялікай Айчыннай вайны... З нашым удзелам быў падрыхтаваны цэлы шэраг праектаў да Дня незалежнасці, нашы навучэнцы былі і адной з

асноўных творчых сіл у адзначэнні Дня народнага адзінства 17 верасня. Акрамя таго, летась мы рэалізавалі тры гранты Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у галіне культуры, правялі шэраг нашых традыцыйных мерапрыемстваў — такіх, напрыклад, як справядачныя канцэрты кафедраў, але з тэматычнай скіраванасцю да Гола народнага адзінства і з выходам да больш шырокай публікі. Да ўдзелу ў канцэртах мы запрашалі калектывы не толькі нашага ўніверсітэта. Напрыклад, у веснавым канцэрте духовай музыкі “Гучаць фанфары Беларусі”, што праходзіў у нанова адкрытым Спартыўна-культурным комплексе

БДУКМ, выступалі і прадстаўнікі нашай кафедры духовай музыкі, і лепшыя духовай аркестры краіны, танцавальныя і харавыя калектывы. Мы няспына паказваем, што нашы студэнты, наша творчая моладзь — таленавітая і запатрабаваная. Тут можна згадаць і тое, што студэнты ўніверсітэта культуры і мастацтваў сталі асновай акцёрскай трупы Купалаўскага тэатра.

Высокай прэміяй быў ацэнены ўвесь комплекс зробленага нашым калектывам — магу смела сказаць, што няма ніводнага больш-менш значнага праекта ў краіне, у якім студэнты і супрацоўнікі ўніверсітэта не прымалі б удзел. Несумненна, адзна-

Рэктар БДУКМ
Наталля Карчэўская.

Заклучны канцэрт фестывалю
“Арт-Мажор-2021”.

чана і работа нашага валанцёрскага клуба “СЛОН”, які ладзіць творчыя мерапрыемствы для дзяцей у дамах-інтэрнатах, для дзяцей-сірот і дзяцей інвалідаў, працуе ў дамах ветэранаў, выступае для дзяцей ваеннаслужачых. Акрамя

чыста навучальнай, ва ўніверсітэце вядзецца вялікая і вельмі разнапланавая работа. У ёй задзейнічаны сапраўды ўвесь калектыв нашай установы, і гэтая прэмія — наша агульная ўзнагарода.

К

Спецыяльная прэмія Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Каб не згасла традыцыя

Кіраўнік народнага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь клуба майстроў народнай творчасці “Калярова альтанка” Навагрудскага раённага Цэнтра рамёстваў дзяржаўнай установы культуры “Навагрудскі раённы цэнтр культуры і народнай творчасці” Наталля Клімко была ўгаранаваная спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Беларусі за плённую працу па захаванні традыцый вырабу беларускай выцінанкі.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ

Як вядома, Наталля Клімко ўжо даўно адраджае традыцыйнае мастацтва выцінанкі-выбіванкі, якая ў 2014 годзе атрымала статус нематэрыяльнай каштоўнасці Рэспублікі Беларусь. А ў пачатку 2021 года па рашэнні экспертнай камісіі па народных мастацкіх рамёствах пры Міністэрстве культуры краіны Наталлі Клімко прысвоілі статус народнага майстра.

Наталля Клімко.

Як кажа Наталля Аляксандраўна, яна сама пераняла і працягнула мастацтва выбівання ажурных фіранак на паперы ад майстрыхі Ніны Пятроўны Шурак. Пачала займацца гэтым відам дзейнасці майстрыха яшчэ ў 2009 годзе, а з 2015 года яна з’яўляецца членам Беларускага саюза майстроў народнай творчасці. Цяпер яна працягвае традыцыйнае рамёстваў Навагрудчыны, сама стварае сапраўдныя творы мастацтва і навучае гэту мастацтва выцінанкі-выбіванкі, паводле яе слоў, цяпер набыло новае жыццё, тым больш што ў раёне ёсць маладыя прадаўжальнікі гэтай адметнай мясцовай традыцыі.

Варта дадаць, што Навагрудскі раённы цэнтр рамёстваў пал кіраўніцтвам Наталлі Клімко актыўна прымае ўдзел у раённых, абласных, рэспубліканскіх святах і фестывалях, неаднаразова атрымліваў узнагароды за працу з майстрамі, за лепшыя калектывы традыцыйных рамёстваў і за высокі ўзровень прадэманстраваных на выставах работ.

Да слова, і ў асабістай скарбонцы ў Наталлі Клімко таксама ёсць шмат узнагарод. Так, яна лаўрат розных конкурсаў сярод майстроў па выцінанцы. Акрамя таго, у 2015 годзе за добрасумленную працу, значны ўклад у справу адраджэння і захавання культуры Беларусі яна

Выцінанкі Наталлі Клімко.

была ўзнагароджана Падзякай Міністэрства культуры краіны, а ў 2018 годзе — Ганаровай граматай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь. Няўрымсліва і творчая жанчына, Наталля Клімко ўзначальвае таксама і клуб майстроў народнай творчасці “Калярова альтанка”, які пачаў сваю дзейнасць у 2012 годзе. У склад аб’яднання на сёння ўваходзяць блізу 30 чалавек, якія ствараюць адметныя творы ў розных галінах традыцыйных рамёстваў —

бандарства, вышыўкі, віцінанкі, лозапляцення, саломкапляцення і многіх іншых. Склад калектыву пастаянна папаўняецца новымі майстрамі, якія ўдзельнічаюць ва ўсіх мерапрыемствах, што ладзяцца ў Навагрудскім раёне і далёка за яго межамі. Як прызнаецца Наталля Клімко, для яе быць прадаўжальнікам справы, носьбітам традыцыйнай вырабы выцінанкі-выбіванкі — надзвычайна пачэсна і вельмі важна. Таму ўсе свае

ўменні і навыкі яна намагаецца перадаць вучням, расказваючы ім пра тэхналогію выбівання выцінанак, а таксама пастаянна ладзіць майстар-класы для школьнікаў і гасцей Цэнтра. Што ж, мабыць, так і павінна быць, каб не згасла традыцыя, каб майстэрства, вядомае на Навагрудчыне не адно дзесяцігоддзе, і далей радавала ўсіх аматараў унікальных беларускіх народных рамёстваў.

К

Яўген РАГІН

Безумоўна, пры вялікім старанні можна і бібліятэкара адшукваць, які не ведае імя па бацьку Васіля Быкава, не вельмі арыентавацца ў літаратуры срэбранага і залатога вякоў ды ад нараджэння не мае артыстычнага таленту, без якога чытацкае кола павялічыць амаль немагчыма. Але не будзем гаварыць сёння пра выключэнні. Чаго я чакаю ад клубнікаў у прасторы “Люднага месца”? Гаворкі пра метадычную падтрымку раённых і абласных службаў. Што ў ёй

Сам сабе дакараю: мала пішу пра клубы. І не толькі таму, што не ўмею танцаваць, выступаць у ролі тэатральнага акцёра і спяваць хорам, а люблю чытаць ды сябраваць з не абы-якімі кніжкамі. Тлумачэнне тут такое. Неяк так атрымалася, што ў пераважнай большасці бібліятэкараў (і гэта добра бачна з нашых паштовых аглядаў) больш цікавага ў жыцці, а клубнікі часцяком адмоўчаюцца, пісаць пра ўласныя здабыткі не надта спяшаюцца. Мо таму, што не надта шмат тых здабыткаў? Натуральна, не ўсіх маю на ўвазе. Але ж ёсць выключэнні, і немалыя. Вось яны і адбіваюць ахвоту часта згадваць клубную справу. Каюся, недаравальна гэта. І можна зразумець клубнікаў. У бібліятэчных спецыялістаў палітыку чытання і ўсіх захадаў для гэтага дыктуюць кніга і высокая літаратура (як добры сцэнарый у кіно, выцягваюць не заўжды адданую ігру акцёраў). А клубнікам самім трэба пад любівы крок сваю метадычную аснову падводзіць. А тут без належнай адукацыі, фантазіі і здольнасці здзіўляць нечаканасцю сюжэта не абыйсца. Вось пра гэта, на маю думку, і трэба пісаць. І не толькі мне, але і вам, шануюныя падлісчыкі. Пра змест метадычнай стратэгіі, тактыку прафарыентацыі, падвышкі кваліфікацыі, выкарыстанне інавацыйных тэхналогій. У адваротным выпадку на пытанне: “Які праект цяпер ажыццяўляеце?” — адказ заўжды будзе не вельмі арыгінальны: “Вось канцэрт днямі арганізавалі!”

1

Свята падзякі чытачам...

На здымках:

- 1 Другакласніца з Карэлічаў Мілана Буцкевіч са сваёй дызайнерскай ёлкі.
- 2 Пераможцы конкурсу “Мы шукаем таленты”, Бабруйск.
- 3 Бібліятэкары Гродзенскага раёна падчас семінара.
- 4 “Лідчанка” адзначае юбілей.
- 5 Навагоднія відэавізіты аўтабібліятэкі Гродзенскага раёна.

2

4

3

5

вінак. Юныя чытачы сталі вядучымі рубрык, прысвечаных братам нашым меншым. Цыкл летапнішніх відэасустраччэй называўся “Вусы, лапы, хвост...”. Горача вітаю ўсё, што звязана з чытаннем і катані! Памятаю, чытаю на печы, а побач кот Пешка хуркае. А за вакном снежная бясконая завая. Утульна!

Ліст з Дзятлаўскай раённай бібліятэкі. Загачык аддзела інфармацыі і абслугоўвання Алена Якаўчык распавяла пра ўрачыстасці з нагоды 80-гадовага юбілею зямлячкі і пісьменніцы Алены Абрамыч. Алена Рыгораўна жыве і працуе ў Дзятлаве, з’яўляецца старшым навуковым супрацоўнікам мясцовага краязнаўчага музея. На яе творчым рахунку вершы, апавесці, публіцыстыка.

Дырэктар Мастоўскага раённага цэнтры рамястваў Алена Садоўнічая піша пра акцыю “Старыя традыцыйныя веча маладыя”. Праект сабраў разам самых таленавітых жыхароў раёна. Такім чынам рэалізоўваецца праграма трансгранічнага супрацоўніцтва Польшчы, Беларусі і Украіны, маюцца стасункі Мастоў і муніцыпалітэта Чарна Беластоцкага. Тэма апошняга майстар-класа прысвечалася адраджэнню беларускіх традыцыйных прадметаў побыту. Дзесяць майстроў Мастоўшчыны і Гродна прадэманстравалі ўзоры травапляцення, падвойнага ткацтва, лялек-абярэгаў...

А напрыканцы — ліст металыста Смаргонскага раённага цэнтры культуры Вольгі Крывянковай. Днямі мясцовыя клубнікі рыхтаваліся да двох падзей. Да творчай вечарыны “Хвіліны творчага натхнення”, прысвечанай творчасці зямляка, мастака і скульптара Уладзіміра Церабуна. Другое мерапрыемства — канцэрт эстраднай студыі “Міраж” РЦК. Вельмі спадзяюся, што абедзве творчыя акцыі надоўга застануцца ў памяці наведвальнікаў. Дзеся гэтага, уласна кажучы, і працуем!

лішняе, а чаго не стае? Аналіз праектнай дзейнасці. Якіх вынікаў яна дапамагла дабіцца? Ацэнкі ўзаемадзеяння са школай, сельсаветам, бібліятэкай... Ці не замінае гуртковая дзейнасць мясцовай школы рабоце гурткаў сельскага клуба? Мо сапраўды хто разлуецца і напіша ліст не пра назвы клубных акцый, а пра іх сутнасць? А пакуль чытаем тое, што ёсць.

Адна з самых, бадай, важных навін на сёння. Напрыканцы мінулага года ў Палачы мастацтваў Бабруйска былі ўзнагароджаны творца адораныя людзі з інваліднасцю. “Конкурс “Мы шукаем таленты”, — піша металыст арганізацыйна-метадычнага аддзела Алена Захарова, — арганізаваў наша ўстанова і гарадская арганізацыя грамадскага аб’яднання “Беларускае таварыства інвалідаў”. Урачыстая цырымонія ўзнагароджання праходзіла ў намінацыях “Вакан-сала”, “Вакальны

ансамбль”, “Харэаграфія”, “Мастацкае чытанне”, “Дэкаратыўна-прыкладная творчасць”. На мой погляд, вельмі такімі павінны быць клубныя праекты: сацыяльна значныя, доўгатэрміновымі, скіраванымі на творчы рост асобы.

А вось праекты бібліятэчнай. Металысты інфармацыйна-бібліятэчнага аддзела Гродзенскага раённага культурна-інфармацыйнага цэнтры хлеб ядуць, відаць, не дарма: правалі семінар “Публічная бібліятэка сёння: выклікі часу, стратэгія дзейнасці”. Канкротыя кратыўнай тэхналогіі такая: бібліятэкар Азэрскай сельскай бібліятэкі Інэса Васілевіч распавяла пра сваю работу ў сацыяльных сетках, у выніку чытачы прыходзіць па кнігі, якія ўбачылі ў Інстаграме, а таксама павялічылася колькасць кніжных дарэнняў ад выскоўцаў. Далей гаворка выдзела пра ўзаемадзеянне Верцілішкаўскай СБ з мясцовым сельгасвытворчым

кааператывам і пра новыя тэхналогіі бібліятэчнай дзейнасці ў Пуцьшчаўскай сельскай бібліятэцы. А вось што за ўзаемадзеянне наладжана і якія канкрэтныя тэхналогіі выкарыстоўваюцца, металысты так і не патлумачылі. Толькі падражнілі, што называецца. Вясці гаворку пра галоўнае, а не другаснае таксама трэба ўмець. Гэта што тычыцца якаснай самарэкламы, на якую таксама ў нас дэфіцыт.

Дырэктар Карэліцкага раённага краязнаўчага музея Дзмітрый Арцюх ведае, як падць сваю ўстанову. Ягоныя падначаленыя пішуць на наш адрас пастаянна і заўжды па справе, а сам музейны кіраўнік пастаянна цікавіцца лёсам допісаў. Сулакоўцеся, спалар Дзмітрый, лісты з музея друкуем пастаянна. Гэтым разам расповеда выдзела пра выставу “Арт-Ёлка-2022”. Да гэтай падзеі, кажа Дзмітрый Арцюх, падрыхтоўка вялася амаль год: ладзіўся конкурс,

на якім было адабрана каля 60 дызайнерскіх ёлак. Самая арыгінальная зроблена на мясцовым ільнозаводзе. Яна, натуральна, з ільну.

І яшчэ адна навіна з Карэлічаў. У раённым цэнтры культуры сабраліся прыхільнікі музычных хітоў 90-х. Мясцовыя артысты выканалі кавер-версіі зняёмых песень, слухачы з гледачамі віталі іх стоячы. Лепшай ацэнкі творчых старанняў і быць не можа.

На сцэне вялікай залы Ліскага палаца культуры прайшоў канцэрт з нагоды 60-годдзя з дня стварэння аднаго са старэйшых творчых калектываў раёна “Лідчанка”. Кіраўнік — Вольга Сяргеева. Цяпер ансамбль песні і танца — народны. Гастралюваў ён у Італіі, Польшчы, Чэхіі, Азербайджане, Расіі і Лівне.

І чарговая ёмістая бібліятэчная падборка. Зноў Ліца. Але райбібліятэка імя Янкі

Купалы. Кацярына Сандакова, бібліятэкар аддзела бібліятэчнага маркетынгу, паведамае: “У дзіцячай бібліятэцы прайшло свята падзякі лепшым чытачам. А гэта сям’я Кавальскіх (Мілена, Яраслаў і Мацвей), Кацярына Гоман, Аляксандра Бацэвіч, Марк Пысьжэняў!” Малайчына, Кацярына Сандакова і яе калегі! Усё так проста: каб бібліятэкара любілі, трэба паважаць чытача! Першы раз уразіўся ад гэтай высновы, калі пабачыў галерэю партрэтаў лепшых чытачоў у дзіцячай бібліятэцы Бешанковічаў. Іншых праяў такой любові не сустракаў. А шкада.

Распаўлада загадчык аддзела бібліятэчнага маркетынгу Наварудскай раённай бібліятэкі Вольга Жыж: “Чатыры бібліятэчныя праекты скіраваны на тое, каб выклікаць цікавасць да чытання і атрымаць ад гэтага задавальненне. Традыцыйнымі сталі на нашым сайце відэаагляды кніжных на-

Мінулае і сучаснае, традыцыі, культура, побыт, легенды і паданні, знакамітыя людзі Лоеўскага раёна часта становяцца тэмай шматлікіх бібліятэчных краязнаўчых мерапрыемстваў, якія маюць павагу і любоў да роднага краю. На гэта скіравана і дзейнасць аўтабібліятэкі, галоўныя мэты якой — якасны і даступнасць.

Аўтабібліятэка з'явілася ў Лоеўскім раёне ў красавіку 2011 года, працуе па 11 маршрутах, абслугоўвае 38 населеных пунктаў, дзе пражывае 1268 чалавек. Колькасць чытачоў — амаль 500 чалавек. Да іх паслуг — кнігі, перыядычныя выданні, сэрвіс «Кніга пад заказ», мерапрыемствы, кніжныя выставы, канцэртныя нумары артыстаў мастацкай самадзейнасці. Выкарыстанне мабільнай бібліятэкі дае магчымасць максімальна наблізіць інфармацыю да карыстальнікаў, пашырыць сферу бібліятэчнага ўплыву, павысіць асноўныя паказчыкі працы і атрымаць значны сацыяльны эффект ад бібліятэчнай дзейнасці на вёсцы. Нездарма дэвіз аўтабібліятэкі «Вёска, у якой чытаюць, яшчэ доўга будзе жыць».

У канкрэтна ўзятай вёсцы мы бываем раз у месяц. Вязьджаем і летам, і ўзімку. Нашаму шыкоўнаму аўтамабілю — дзесяць гадоў. Глядзім за ім з усім стараннем. Але як ні сочыць пільна, але ж патрабуе ён перафарбоўкі. Сёлета мёркуем зрабіць. Не стае і ўнутранага абсталявання. Не, уся камп'ютарная

Мы прыедзем да вас раз у месяц

Як працуе аўтабібліятэка Лоеўшчыны

Віншаванне для жыхароў вёскі Астравы, 2018.

Акцыя да Дня пажылых людзей, вёска Казярогі, 2019.

тэхніка ў нас ёсць. Маю на ўвазе зручныя паліцы, стэлажы для кніг. Штосьці рабіць саматужным спосабам не вельмі хочацца.

У абслугоўванні выкарыстоўваецца індывідуальны падыход. Працяглаць некаторых вёсак вялікая, а асноўная частка чыта-

чоў — пенсіянеры сталага ўзросту, таму бібліятэкары пасля асноўных стаянак наведваюць іх дома. Іх задача — парэкамендаваць

кнігу, даведацца аб ужо прачытанай літаратуры, выслухаць чытача, распавесці яму гарадскія навіны, спытаць пра самаадчуванне. У сваю чаргу чытачы дэлеціцца з бібліятэкарамі сваімі радасцямі, расказваюць пра падзеі ў вёсцы, аб вырашчаным ураджаі, ужыванні парад часопісаў у гаспадарцы, паказваюць свае рукадзельныя работы.

Нас вельмі радуе, што вясцоўцы чакаюць прыезд аўтабібліятэкі, вяртаюць прачытаныя кнігі і часопісы, ахвотна бяруць іншыя, робяць новыя заказы на літаратуру. І мы вельмі гарымся сваімі актыўнымі чытачамі, бо сярод аматараў чытання ёсць сапраўдныя кнігаманы.

Назаштаны вопыт дазваляе рыхтаваць акцыі, весці практычную і конкурсную работу, якая значна паляпшае якасць абслугоўвання і прыцягвае новых чытачоў. Для аўтабібліятэкі распрацаваны практыкі «Беларускай кнізе — сельскі адрас», «Акно ў свет: самая мабільная бібліятэка», дзейнічаюць акцыі «Дарогай выселены вёска» да 35-годдзя катастрофы на ЧАЭС, «Нам гады не бяда, калі маладая душа», «Новы год у кожнай дом» і іншы.

Работнікі аўтабібліятэкі далучыліся да даследчай і пошукавай работы па стварэнні фонду краязнаўчых дадзеных на электронных і традыцыйных носьбітах, здольных пашырыць узуленне аб краі, яго гісторыі, культуры, людзях. Так быў

створаны праект «Аўта-вандроўкі па родным краі: збіраем старонкі гісторыі». Праект разлічаны на два гады, актуальнасць яго ў тым, што мы не толькі знаёмімся з жыццём, працоўнай альбо творчай дзейнасцю знакамітых землякоў, але і ў тым, што мы афармляем і захоўваем атрыманыя матэрыялы, дакументаў, ручнікоў і вышыванак.

Лоеўская зямля дала жыццё цэлай кагорце таленавітых людзей, мае самабытную культуру, багатае мінулае, якое неабходна вывучаць і зберагаць для будучых пакаленняў. У выніку праекта створаны відэаролікі і аўдыязапісы, папоўнены фонды бібліятэкі згодна з тэмай практыкі, падрыхтаваны публікацыі ў перыядычным друку па выніках работы.

Жыццё народа не мае зыходнага пункта. Нівольная дата не з'яўляецца пачынальнай: заўсёды нешта было і раней. Любыя веды аб мінулым набліжаюць яго да нас, выклікаюць жаданне даведацца пра былое яшчэ болей. Знаёмчыся з жыццём землякоў, мы знаходзім у ім падставы для гонару за сваю зямлю і яе людзей, на чым і грунтуецца любоў да Айчыны, жаданне служыць ёй, працаваць на карысць гэтых людзей.

Тамара Навуменка,
дырэктар Лоеўскай
цэнтральнай раённай
бібліятэкі

Чым здзівяць сёлета клубы

У Магілёве прайшоў рэспубліканскі семінар па клубнай дзейнасці

Назваўся семінар «Актуальныя пытанні сферы дзейнасці абласных цэнтраў народнай творчасці Рэспублікі Беларусь». У ім бралі ўдзел дырэктары, намеснікі дырэктараў абласных цэнтраў народнай творчасці, абласнога грамадска-культурнага цэнтра, Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур, прадстаўнікі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, члены рэспубліканскага савета па пытаннях клубнай дзейнасці і народнай творчасці пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь, якое і стала арганізатарам мерапрыемства.

Семінар праходзіў цягам двух дзён на базе Магілёўскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці і ўстановаў культуры рэгіёнаў Магілёўшчыны.

На адкрыцці мерапрыемства начальнік упраўлення культуры Магілёўскага аблвыканкама Алег Стэльмашок зачытаў прысутным прывітальны адрас губернатара Магілёўскай вобласці Анатоля Ісачанкі і актуалізаваў

асноўныя пытанні сферы дзейнасці абласных цэнтраў народнай творчасці. Ірына Карповіч, начальнік упраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, абазначыла агульную стратэгію дзейнасці і ўзаемадзеяння клубных арганізацый на 2022 год у інтарэсах развіцця і ўзабагачэння культурнага жыцця рэгіёнаў краіны.

У рабочай частцы семінара з дакладамі выступілі дырэктары абласных цэнтраў народнай творчасці Магілёва, Віцебска, Гомеля, Брэста, Гродна, Мінскай вобласці, выступіла ў анлайн-рэжыме прадстаўніца Дзяржаўнага расійскага Дома народ-

най творчасці імя Васілія Паленава.

Далей спецыялістамі цэнтра былі праведзены майстар-класы: «Формы падтрымкі аматарскай творчасці розных жанравых напрамкаў»; «Творчая супольнасць майстроў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва як сродак развіцця і папулярнасці народных мастацкіх рамёстваў». Удзельнікі наведвалі абласны кірмаш «Зімовыя карункі» творчасці майстроў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва Магілёўскай вобласці.

Вячэрняя праграма семінара была не менш насычанай. Удзельнікі прайшліся па абласным цэнтры, наведвалі Музей

гісторыі Магілёва, Ратушу, гарадскі парк культуры і адпачынку Падмікольле.

Потым семінар працаваў на базе ўстановаў культуры Бялыніцкага раёна. Удзельнікі пабывалі ў Вішаўскім сельскім цэнтры культуры і волнага часу, Бялыніцкім ЦРК, Бялыніцкім мастацкім музеі імя Вітольда Бялыніцкага-Бірулі.

Удзельнікі наведвалі ўстановы культуры раёна, каб пазнаёміцца з практыкай арганізацыі іх работы па ўключэнні мясцовага культурнага і гістарычнага патэнцыялу, а таксама з практыкай стварэння аптымальных сістэм інтэграцыі ўстановаў культуры, на-

ведвалі клубныя арганізацыі, пазнаёміліся з прынцыпам арганізацыі іх работы, сістэмай культурынага абслугоўвання населеных пунктаў.

Тут жа адбылося пасяджэнне Рэспубліканскай рады па пытаннях клубнай дзейнасці і народнай творчасці пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь. Гаворка ішла аб абнаўленні складу названай рады, пра адаптацыю метадычных рэкамендацый Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь па рэалізацыі дзейнасці клубных арганізацый і іх структурных падраздзяленняў. Згадвалася і неабходнасць узаемадзеяння абласных цэнтраў народнай творчасці па рэалізацыі маштабных культурных праектаў 2022 года.

Крысціна БАШАРЫМАВА,
вядучы дырэктар
Магілёўскага абласнога
метадычнага цэнтра

Яна ніколі не баялася адказнасці

Партрэт былога начальніка аддзела культуры

Галіна Балінская калісьці зазначыла: “Калі чалавек любіць культуру, памер зарплаты не будзе ў яго на першым месцы”. Культура для яе — патрэба душы, якая не ведала пакою больш за чатыры дзясяткі гадоў. Менавіта столькі Галіна Іванаўна аддала развіццю сферы на Ашмяншчыне. Культура для яе не толькі спадчына продкаў, архітэктура, мастацтва і літаратура, але і стаўленне да жыцця, развіццё і выхаванне. Для кагосьці сфера культуры — спрэс святы, але не для яе.

ПРАПУСЦІЦЬ РЭПЕТЫЦЫЮ? ДЫ ШТО ВЫ!

— У нас не бывае выпадковых работнікаў, — кажа Галіна Іванаўна. — Яны проста не затрымліваюцца. Роботнік культуры павінен любіць і працу і людзей, бо без стасункаў з імі ў прафесіі не абыйсціся. Патрэбна верыць у тое, што культура ўплывае на грамадства, робіць яго лепшым. І без вялікага творчага патэнцыялу не абыйсціся...

У Балінскай ніколі не ўзнікала жаданне змяніць прафесію. У культуру прыйшла адразу пасля школы. Год працавала загалікам сельскага клуба ў вёсцы Соля, што на Смаргоншчыне. Праз год паступіла ў Гродзенскае культасветвучылішча на аддзяленне харавога дырыжыравання. Атрымала чырвоны дыплом, для працы выбрала Ашмяны: у раённы дом культуры быў патрэбны метадыст, ды малая радзіма месцілася непадалёк. І заглыбілася Галіна Іванаўна ў справу з галавой. Тады папу-

Галіна Балінская дома не сядзіць.

лярнымі былі хары, якіх у раёне налічвалася некалькі дзясяткаў. Малады спецыяліст узяла пад кантроль рэпетыцыі, канцэрты, заахвочванне ўдзельнікаў мастацкай самадзейнасці.

— Тады спісы гэтых удзельнікаў, якія не прыйшлі на рэпетыцыю, клаліся на стол старшыні райвыканкама, — згадвае Галіна Балінская. — І зусім не для таго, каб пакараць харыстаў за недyscyплінаванасць, а каб паставіць на месца кіраўніка арганізацыі ці прадпрыемства, які не адпачыў на рэпетыцыю падначаленага або не паклапаціўся пра стымуляванне творчасці.

ВОЧЫ БАЯЦЯЦА, РУКІ РОБЯЦЬ

У 1976 годзе Галіна Іванаўна паступае ў Інстытут культуры. У

сорок гадоў яна ўзначальвае раённы аддзел культуры. Адказнасці не баялася ніколі. Хапала смеласці на прыняцце цяжкіх і складаных рашэнняў. “Вочы баяцца, а рукі робяць”, — пераконвала яна сябе і сваіх калег. А з калегамі пашанцавала. Калі таленавітасць спалучаецца з адказнасцю, поспех справы гарантаваны.

Пра творчых людзей не скажаш “маса” ці “ўсе як адзін”. Кожны — індывідуальнасць. У рабоце гэта і плюс, і мінус адначасова, бо з такімі заўжды няпроста. Але Галіну Іванаўну адразу пачалі паважаць за прыныповасць і справядлівасць. За сваіх яна заўжды стала гарой.

Галіна Іванаўна ніколі не саромелася вучыцца. Яна ўдзячная лёсу за тых, з кім давялося

сустрэцца на прафесійным шляху. Таму і зроблена было шмат. Сапраўднымі настаўнікамі для яе сталі тагачасны кіраўнік раёна Юрый Адамчык і намеснік старшыні райвыканкама па “сацыялцы” Валянціна Лузіна, якія ведалі пра мясцовую культуру ўсё і ўсялякі спрыялі ажыццяўленню самых смелых планаў Балінскай.

РЭАЛІЗАВАНЫЯ ІДЭІ

Мерапрыемства “Прывесчанне ў паўналецце” было адзначана на ўзроўні Міністэрства культуры Беларусі. Праект падхапілі ў іншых раёнах. Доўгажаром стала ідэя адзначыць у Ашмянах “Калядныя сустрэчы”.

Значна папоўнілася матэрыяльна-тэхнічная база ўстановаў культуры дзякуючы ажыццяўленню праектаў трансгранічнага супрацоўніцтва і стасункам з фондам Льва Сапегі. У выніку значна пашырылася кола аднадумцаў, і замежных, і сваіх. Значную дапамогу аказалі Галіне Іванаўне Марына Белавус, Сяргей Жылік. Брэндам стаў фест сярэднявечнай культуры для муроў Гальшанскага замка. Акцыя паклала пачатак рэстаўрацыі і кансервацыі гэтай “каменнай кветкі” гальшанскай зямлі.

Вось ужо пяць гадоў як Галіна Іванаўна знаходзіцца на заслужаным адпачынку. Але яна не сядзіць склаўшы рукі. Усю сваю творчую энергію актыўная жанчына перанесла на лешчыца: даглядае дом і сад. Даглядае так, каб наўколка была прыгажосць. Хіба ж дзіва, што і вакол самой Галіны Іванаўны пастаянна збіраюцца прыгожыя людзі. Шматлікіх гасцей яна частуе ўласнымі прагамі. Кажуць, смаката неймаверная.

Аліна САНЮК, Ашмяны
Фота з архіва Галіны Балінскай

Напрыканцы мінулага года ў горадзе Касцюковічы, што на Магілёўшчыне, адбылася знакавая падзея. 28 снежня былі адкрыты дзверы новага будынка Цэнтра культуры, які стаў домам адразу для трох раённых культурніцкіх устаноў. Аб тым, як прайшло адкрыццё і наколькі гэта важная падзея для Касцюковічаў, мы даведаліся ў начальніка аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Касцюковіцкага раённага выканаўчага камітэта Аксаны Івановай.

Зміцер ЮРКЕВІЧ

ДЗЕНЬ, ЯКІ НЕ ЗАБЫЦЬ

Ва ўрачыстай цырымоніі з нагоды адкрыцця Цэнтра культуры бралі ўдзел прадстаўнікі Міністэрства культуры, Магілёўскага аблвыканкама, мясцовай выканаўчай улады, дэпутатскага корпуса, грамадскіх.

Перад прысутнымі выступілі намеснік старшыні Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта Валерый Малашка, старшыня Касцюковіцкага раённага выканаўчага камітэта Аляксандра Міхеенка; намеснік начальніка ўпраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Дзмітрый Слесарчык; дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Сяргей Сыранкоў; начальнік ўпраўлення культуры Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта Алег Стальмашок.

Святочнае мерапрыемства не абыйшлося без адзначання знакаў увагі тым, дзякуючы каму паўстаў новы будынак Цэнтра. За шматгадовую добрасумленную працу, значны асабісты ўклад у сацыяльна-эканамічнае развіццё Касцюковіцкага раёна і будаўніцтва новага будынка раённага Цэнтра культуры Ганаровымі граматамі і падзякамі Магілёўскага абласнога і Касцюковіцкага раённага выканаўчага камітэта былі ўзнагароджаны супрацоўнікі дзяржаўнага прадпрыемства “Касцюковіцкая перасоўная механізаваная калона № 260”. Раённаму Цэнтру культуры “ГУК “Цэнтральная клубная сістэма Касцюковіцкага раёна” ад Магілёўскага аблвыканкама быў уручаны сертыфікат на 90 000 рублёў на набыццё спецыяльнага аўтамабіля. А сертыфікат на набыццё фартэпіяна быў уручаны прадстаўнікам Міністэрства культуры. Урачыстая частка завяршылася вялікай канцэртнай праграмай, якая адбылася на новай сцэне новага Цэнтра культуры. Але шлях да гэтага свята быў няпросты.

Кніжны свет Юліі Заруба

Сярод соцен сценаж і дарог так складана адшукаць сваю і не памыліцца. Падаецца, многія прафесіі падаваюцца і вабяць. Аднак сустракаюцца шчасліўцы, якія змалку ведаюць, з якой канкрэтнай сферы дзейнасці звязаны сваё жыццё. Пашчасціла і супрацоўніцы Альгоўскай сельскай бібліятэкі Юліі Заруба.

З дзяцінства Юлія вельмі любіла чытаць. Кніжнае царства заворажвала дзяўчынку. Штодня яна падарожнічала з любімымі героямі, сумавала, радавалася і разважала. Казкі, аповесці, раманы займалі ўвесь яе вольны час. Асабліва падабалася паэзія.

Паступова Юлія пачала і сама спрабаваць пісаць. Дзяўчынка расла, а разам рос і паэтычны талент.

Юлія выбрала ў сваім жыцці бібліятэчную справу і ніколі аб гэтым не пашкадавала. Вядомы афарызм сцвярджае: “Калі ты знойдзеш прафесію па сэрцы, то табе не прыйдзецца працаваць ніводнага дня ў жыцці”. Так сталася і з нашай таленавітай зямлячкай. Праца для яе — радасць і шчаслівая магчымасць адкрываць для сябе і сваіх чытачоў штосьці новае.

Юлія ніколі не спыняецца. Яна заўжды стараецца расці прафесійна, шмат чытае, удзельнічае ў конкурсах і становіцца лаўрэатам. Летась Юлія Заруба паступіла на завочнае аддзяленне Мінскага дзяржаўнага ўнівер-

сітэта культуры і мастацтваў. А вершы яна ніколі не піша па замове, яны нараджаюцца самі. Думкі прыходзяць нечакана, бо, як вядома, натхненне не мае раскладу.

Да Юліі Аляксандраўны заўжды горнуцца дзеці. Яна добра і разумее, заўжды дапамагае падабраць кнігу згодна з узростам і густам маленькага чытача. Жанчына лічыць, што дзяцей нельга прымусіць чытаць. Можна толькі зацікавіць. У бібліятэцы пастаянна праходзяць мерапрыемствы, конкурсы, імпрэзы, сустрэчы і вечарыны, якія ўводзяць школьнікаў і студэнцкую моладзь у свет літаратуры. Кожнае такое свята незвычайнае, цікавае і яркае.

Старэйшае пакаленне таксама паважае бібліятэкара, бо гэта

Юлія Заруба.

не толькі добры спецыяліст, але яшчэ і цудоўны суразмоўца.

Вольга ЗАЯНЧКОўСКАЯ,
бібліятэкар Астрэвецкай
раённай бібліятэкі

Новы будынак. Крок у сучаснасць

Падчас урачыстага адкрыцця Цэнтра культуры.

ПРАБЛЕМА І ШЛЯХІ ЯЕ ВЫРАШЭННЯ

Да нядаўняга часу Цэнтр культуры месціўся ў двухпавярховым будынку 1949 года, у якім з моманту пабудовы ніколі не праводзіўся капітальны рамонт. Не лепей былі справы і з драўлянымі будынкамі 1930 года пабудовы, у якіх былі размешчаны Дом рамёстваў і Школа мастацтваў. Казачь пра адпаведнасць сучасным нарматывам, вядома, не прыходзілася. То-бок праблема была навідавоку.

У 2020 годзе Касцюковічы наведваў тадышні старшыня Магілёўскага аблвыканкама Леанід Заяц. Падчас яго сустрэчы з жыхарамі Касцюковічаў Ганаровы грамадзянін Касцюковіцкага раёна Віктар Сугак паставіў пытанне аб неабходнасці новага будынка для раённага Цэнтра культуры, што называецца, рубам. Пытанне было дэталёва разгледжана Магілёўскім абласным выканаўчым камітэтам, і рашэнне аб будаўніцтве новага будынка было зацверджана. А каб паменшыць выдаткі на эксплуата-

цыю трох асобных старых будынкаў — раённага Цэнтра культуры, раённага Дома рамёстваў і Дзіцячай школы выяўленчых мастацтваў, — было вырашана размясціць тры ўстановы ў адным новым будынку.

Згодна з прынятым рашэннем напрыканцы 2020 года быў закладзены першы каменьчык у будоўлі новага будынка Цэнтра культуры Касцюковічаў. Фінансаванне (6,5 мільянаў рублёў) вылося за кошт сродкаў Дзяржаўнай праграмы па пераадоленні наступстваў катас-

трофы на Чарнобыльскай АЭС на 2021—2025 гады (у 1986 годзе Касцюковіцкі раён вельмі моцна пацярпеў праз наступствы Чарнобыльскай катастрофы). І роўна праз год будаўнічыя працы былі завершаны.

ЦЭНТР КУЛЬТУРНАГА ЖЫЦЦА КАСЦЮКОЎШЧЫНЫ

Новы Цэнтр культуры аб'ядноўвае больш за паўтысячы твораў самых розных кірункаў. Глядзіце самі. Задачами раённага Цэнтра культу-

ры з'яўляюцца захаванне і развіццё традыцыйнай нематэрыяльнай культурнай спадчыны, народных мастацкіх рамёстваў, арганізацыя культурнага вольнага часу для людзей розных узроставых груп, правядзенне фестываляў, аглядаў-конкурсаў і многага іншага. Сёння ў ім працуе 35 чалавек, ажыццяўляюцца дзейнасць 20 клубных аб'яднанняў, якія яднаюць 291 чалавек. Сярод гэтых аб'яднанняў 11 калектываў, якія маюць ранг "народны" і "узорны". З мэтай развіцця **вакальнага жанру** на базе Цэнтра працуюць народная студыя "Шанс", народны ансамбль народнай песні "Калініца", народны ВИА "Этыкет", народны хор ветэранаў працы, народны вакальны ансамбль медыцынскіх работнікаў "Надзея" і народны вакальны ансамбль ЖКГ "Бліскавіца". **Інструментальны жанр** развіваюць духавыя аркестры. Актыўна працуюць у гэтым кірунку народны духавы аркестр, узорны духавы аркестр "Новае пакаленне", народны эстрадны аркестр "Каскад BAND". А ў жанры "народная інструментальная музыка" працуе народны інструментальны ансамбль "Касцюковіцкія музыкі". **Хараграфічны жанр** прастаўлены трыма аматарскімі калектывамі, а на 2022 год запланавана адкрыццё яшчэ і **тэатральнай студыі**. Акрамя гэтага, працуе вялікая колькасць аматарскіх аб'яднанняў і клубаў па інтарсах.

Наваселле ў Цэнтры адзначаў і раённы Дом рамёстваў, асноўнымі кірункамі якога з'яўляюцца захаванне і развіццё традыцыйных відаў рамёстваў, доктратыўна-прыкладнога мастацтва і арганізацыя выставаў і дзейнасці. На базе РДР працуюць дзіцячыя фарміраванні па некалькіх напрамках: разьба па дрэве, кераміка, вышывка, ткацтва, батык, саломі- і бісерпляценне.

Калектыву Дома рамёстваў — 7 чалавек, а колькасць дзетак, якія штодня займаюцца ў майстэрнях, — 70. А яшчэ працуе народны клуб майстроў-рамеснікаў "Спадчына", які аб'ядноўвае больш за 45 народных майстроў.

Дзіцячая школа выяўленчых мастацтваў працуе ў двух кірунках: выяўленчае і доктратыўна-прыкладнога мастацтва. У ёй працуе 7 асоб, а колькасць вучняў паўраўдзё ўзражае — 113!

Сам жа будынак выгадна адраўнаваецца ад тых, у якіх раней месціліся ўстановы. Глядзельная зала абсталявана самай сучаснай апаратурай і разлічана на 240 месцаў. На першым паверсе будынка маюцца артыстычныя грывёрныя, зала хараграфіі, вакальная студыя, кабінеты металычнай і гурткавай працы, майстэрня па пашыве і рамоне сяснічных касцюмаў, гардэроб. У фая прадуладжана магчымасць правядзення культурных мерапрыемстваў. Другі паверх уключаў выставачную залу, канферэнц-залу, памішканні гурткавай дзейнасці. Дарчы, для людзей з абмежаванымі магчымасцямі прадуладжаны спецыяльныя месцы ў глядзельнай зале, а таксама ліфт на верхні паверх.

P.S.

Нам застаецца толькі дадаць, што Касцюковічы — Малая радзіма таленавітага паэта, эсэіста Алеся Письмянкова (1957—2004), у гонар якога штогод ладзіцца рэгіянальны фестываль паэзіі і аўтарскай песні "Письмянкоў луг".

За дыржорскім пультам.

Маё сяброўства з Міхасём Казінцом доўжылася амаль пяцьдзесят гадоў. Не скажу, што ўсе гэтыя гады мы рэгулярна сустракаліся, мелі цесныя зносіны. Былі перыяды жыццёвых закрутак, асабліва калі Міхася Антонавіча працаваў рэктарам Акадэміі музыкі, а я вучыўся ў Маскве, мы падоўгу не бачыліся і нават не тэлефанавалі адзін аднаму. Але ў апошнія пятнаццаць гадоў нашы адносіны зноў сталі цеснымі, блізкімі. Мы сустракаліся не толькі ў філармоніі на ягоных прэм'ерах, але і ў неформальных абставінах, за гасцінным сталом, а некалькі разоў пад белай яблыняй на лешчыцы ў дзень яго нараджэння. І заўсёды гаварылі, гаварылі, гаварылі. Гэта была сапраўдная раскоша сумоўя з мудрым, таленавітым чалавекам.

Раскоша сумоўя

Пасля выступлення (Кацярына Дзегцярова, Вольга Брылон, Пётр Елфімаў, Міхаіл Казінец, Таццяна Касмачова).

Сёння, калі Міхася Антонавіча не стала, гэтыя размовы прыгадваюцца з асабліва шчыльным, тужлівым пачуццём. ...Аднойчы я папрасіў Міхася Антонавіча распавесці крыху пра сваіх продкаў.

— Мае бацькі, — раскажаў ён тады, — звычайныя земляробы. Тутэйшыя, з Вілейшчыны. Бацька, Антон Іванавіч, родам з Цынцавіч, а маці, Людміла Антонаўна, — з суседняй вёскі Жаўткі. Мая беларускасць ад маці. І ўсе малальныя, духоўныя каштоўнасці таксама ад яе. З дзяцінства вучыла мяне: гэтага не рабі — грэх, так не кажы — сорамна... Малапісьменная вясковая жанчына, яна была сапраўдным інтэлігентам. Старалася не пакрыўдзіць чалавека, памагчы яму. Клапацілася не толькі пра сваё, але і пра грамадскае дабро. Вельмі перажывала, калі дзе што рабілася не так, не па-людску.

А мая музыкальнасць ад дзеда. Іван Антонавіч, ці, як яго называлі ў вёсцы, Янук, выдатна іграў на скрыпцы. Ніводнае вяселле ў акрузе не абыходзілася без яго ўдзелу. А маці цудоўна спявала. У нашай хаце, колькі я сябе помню, заўсёды жыла матчына песня і дзедава музыка. Таму зусім не дзіўна, што я ўжо недзе гадоў з шасці стаў уяўляць сябе музыкам. Браў дошку, набіваў дэ рады цыкоў і бегаву па іх пальцамі: тува-тува, тува-тува... Бачачы такую маю цягу да музыкі, маці ўгаварыла бацьку купіць для мяне гармонік. Між іншым, гэта была для сям'і немалая ахвяра — ажно

пуд жыта, на той час цэлае багацце.

Гармонік я асвойваў самавукам. Падбіраў мелодыі на слых і ў дзесяць гадоў ужо мог выконваць увесь вясковы рэпертуар — вальсы, полькі, прыпеўкі... І, відаць, іграў някепска, таму што ўзялі ў мясцовы ансамбль. Аднак даволі хутка я зразумеў, што на гэтым, вясковым, набытку далёка не заедзеш — трэба вучыцца. І калі мае бацькі ў 1957 годзе пераехалі ў Вілейку, я пайшоў там у восьмы клас сярэдняй школы і паралельна — у першы клас музычнай. Пасля дзесяцігодкі я ўжо цвёрда рашыў для сябе: буду толькі музыкантам. Паступіў у Віцебскае музычнае вучылішча і паспяхова яго скончыў. Ну а далейшы мой шлях ты ўжо ведаеш: з вучылішча — у кансерваторыю, з кансерваторыі — у аркестр народных інструментаў...

Калі аркестру імя Жыноўніча споўнілася восемдзесят гадоў, я вырашыў узяць у Міхася Антонавіча невялікае інтэрв'ю для адной з рэспубліканскіх газет. І запытаў у яго: што надае калектыву творчую адметнасць, яркую індывідуальнасць? Ён на нейкі момант задумаўся, як бы шукаючы ў думках найбольш дакладнае, найбольш ёмістае вызначэнне, і адказаў:

— Наш аркестр унікальны сваёй асновай — групай цымбалаў. Дзякуючы гэтаму ў інструментальнасці твораў, якія выконваем, мы можам рабіць вялікае мноства спалучэнняў як чыстых, так і змешаных тэмбраў. Скажам, могуць быць адны цымбалы, альбо цымбалы з габоем, з баянамі, альбо цымбалы, га-

бой і кларнет... Колькасць камбінацый, як і ў шахматах, проста фантастычная. І вось ад таго, як усё гэта пачуе і ўвасобіць кампазітар, адчуе і аздобіць, ведаючы магчымасці аркестра, аранжыроўшчык, творча, зыходзячы са свайго мастацкага густу, музычнай фантазіі, прачытае і інтэрпрэтуе дыржор, — ад гэтага, уласна кажучы, і залежыць прыгажосць гучання аркестра, яго індывідуальнасць. Хаця, безумоўна, ёсць і нейкія агульныя задачы, агульныя правілы. Мы павінны, скажам, дакладна ведаць дзялязон гучання таго ці іншага інструмента і ў залежнасці ад гэтага ведаць, які голас ён мае, дзе гэты голас будзе лепш гучаць — у верхнім дыяпазоне альбо сярэд-

нім. А можа, паставіць яго гучанне на самую мяжу... Зноў-такі, гэта — цэлая навука, якая называецца інструментоўка.

І яшчэ. У свой час мне ўдалося заахоціць да супрацоўніцтва лепшых нацыянальных твораў. Для нас пісалі кампазітары старэйшага пакалення — Мікалай Чуркін, Анатоль Багатыроў, Яўген Глебаў, Генрых Вагнер, Юрый Семіянка, маладзейшыя — Дзмітрый Смольскі, Кім Цесакоў, Валерый Івановіч, Андрэй Мдывані... Дарэчы, апошні з сваё сімфоніі "Памяць зямлі" і "Памяць зямлі", якія прагучалі ў нашым выкананні, атрымаў Дзяржаўную прэмію рэспублікі. Гэтую ж прэмію атрымаў і Віктар Пوماзаў. Мы выконвалі

яго сюіту "Вясковыя музыкі" і "Баглейку". Хачу сказаць, што ранні адыход гэтага таленавітага кампазітара — вялікая страта для беларускай музычнай культуры.

Міхася Казінец як мастацкі кіраўнік Нацыянальнага аркестра народнай музыкі заўсёды з вялікай пашанай і цеплынёй гаварыў пра музычную творчасць беларусаў, шмодрае багацце фальклору, яго яркую адметнасць.

— Так, ноты ва ўсім свеце аднолькавыя. Але ў кожнага народа ёсць свае інтэрвалкі, свой перапеў, што ўласціва толькі гэтаму народу. Музыка, як гэта ні дзіўна, пры ўсёй яе абстрактнасці нясе адбітак адметнасць, своеасаблівы "водар" той зямлі, на якой

яна нарадзілася. Узяць, скажам, славянскія песні — рускія, беларускія, украінскія. Па сваім меласе яны вельмі блізкія, аднак наскую, родную мы пазнаем беспамылкова, сэрцам адчуем. Нашы песні больш мілагучныя, душэўныя, часцей за ўсё журботныя, ціхія. І гэта вельмі важна, бо ў ціхай песні ёсць думка, ёсць пачуццё. Беларус, калі спявае, ён думае, суперажывае. Наогул народнай музыкі дрэннай няма. У кожнага народа — найвыдатнейшая музыка. Таму што музыка — гэта душа народа. Яго гісторыя. Яго культура. Народная мелодыя, тая, што стваралася многімі людзьмі, шліфавалася, удасканальвалася на працягу многіх стагоддзяў, — такая мелодыя заўсёды выдатная.

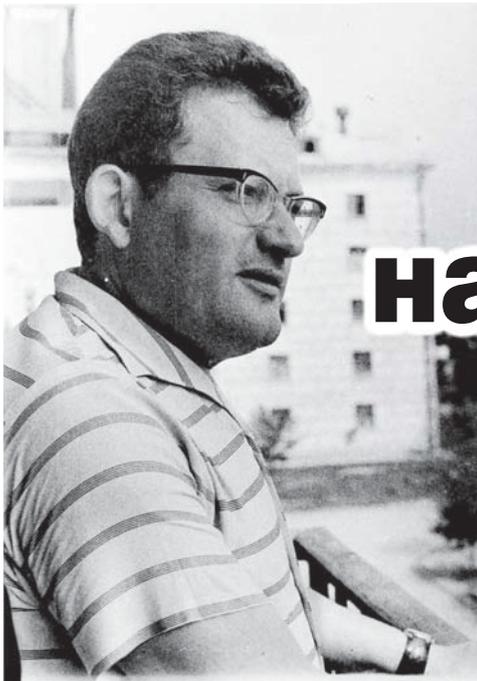
Што датычыцца прафесійнай музыкі, то яна стала развівацца не так даўно, гадоў 70-80 таму. А раней усё, што ў нас стваралася, вывозілася ў Еўропу і там заставалася. І ўсё ж, нягледзячы на сваю маладосць, беларуская музыка мае значны дасягненні, годна глядзіцца на еўрапейскім фоне. Асабліва сімфанічная музыка. Кожны раз, калі мы яе гралі за мяжою, яна цудоўна прымалася.

Партрэт Міхася Казінца быў бы няпоўны, калі б я не сказаў пра яго незвычайнае захалленне кнігаю.

— Можна недасці, недаспаць, — не раз гаварыў ён, — але застацца без кнігі — немагчыма. Люблю літаратуру класічную, рэалістычную. Яна мацней бярэ за душу. Помню, калі чытаў "Людзі на балоце" Мележа — плакаў. Лічу, што гэты раман нават мацнейшы за "Ціхі Дон". Ва ўсіх кнігах для мяне. А "Новая зямля" Коласа! Гэта сапраўды энцыклапедыя народнага жыцця, якую можна чытаць і перачытваць бясконца. Асабліва лірычныя, філасофскія адступленні. Захапляюся творамі Шамкіна, Караткевіча, Быкава. Вельмі люблю паэзію Максіма Танка. Яна глыбока хвалюе мяне, прымушае задумацца над многімі рэчамі. Паэты — гэта пасланнікі Бога, якія выхваляюць нас не толькі сваімі творамі, але і сваімі ўчынкамі. Праз Танка я праніў адно важнае для сябе рашэнне. Калі адчуваю, што прыйшоў мой час, я, як і мой любімы паэт, скажу таксама, каб мяне пахавалі на радзіме, побач з мамі і бацькамі. Лічу, што чалавек павінен вяртацца туды, адкуль прыйшоў.

Міхася Казінец сказаў гэта дзесяць гадоў таму. А 31 снежня 2021 года воля Маэстра была выканана.

ЗІНОВІ ПРЫГОДЗІЧ,
заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь,
лаўрэат Нацыянальнай літаратурнай прэміі Беларусі

Адам Мальдзіс на балконе сваёй кватэры па мінскай вуліцы Чарвякова, 1967 год.

3 студзеня пайшоў ад нас у лепшы свет Адам Мальдзіс — адзін з найвядомейшых беларусістаў, выдатны літаратуразнавец, гісторык і пісьменнік, які задаў кірункі вывучэння нашай культуры для многіх наступных пакаленняў даследчыкаў.

Антон РУДАК

Адам Іосіфавіч нарадзіўся ў 1932 годзе на Астрэвеччыне, і ў далейшым яго жыццёвым шляху адлюстравалі ўяўсе лёс заходнебеларускай інтэлігенцыі пакалення дзяцей вайны. Хлопчы і дзяўчаты, якія мусілі б пайсці ў школы ў Заходняй Беларусі 1 верасня 1939 года, навуку на польскай мове так і не паспыталі — распачалася Другая светская вайна. Пасля — далучэнне да Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі, потым — жахі нацыскай акупацыі ў краі, які па прымусе гітлераўцаў зноў быў штучна адарваны ад Беларусі і ўвайшоў у склад генеральнага камісарыята “Літва”. Зрэшты, вырастаў тут, на беларуска-літоўска-польскім памежжы, будучы даследчык акурат прасякнёнага павагай да ўсіх мясцовых моў і культур, кожная з якіх адыграла ў розныя часы сваю ролю ў складанні нашай агульнай спадчыны.

У пасляваеннай уз'яднанай Беларусі ўсе шляхі да навукі былі адкрытыя — у 1956 годзе Адам Мальдзіс скончыў аддзяленне журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. На працягу трох гадоў працуе сакратаром раённай газеты ў Радашковічах — адным з вядомых цэнтраў беларускай культуры ў Заходняй Беларусі міжваеннага перыяду, тут жа высяпае і яго рацённе прывясціць сваё жыццё даследаванню беларускай культуры, асабліва

засяродзіўшыся на перыядзе XVII–XIX стагоддзяў і беларуска-польска-літоўскіх літаратурных сувязях. Гэтай тэме была прысвечаная яго першая кніга “Творчае пабрацімства”, якая пабачыла свет у 1966 годзе, таксама атрымала яна развіццё і ў пазнейшых працах даследчыка: “Традыцыі польскага Асветніцтва ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя” (1972), “На скржаванні славянскіх традыцый: Літаратура Беларусі пераходнага перыяду: другая палова на XVII–XVIII ст.” (1980) і “Беларусь у лютэрку мемуарнай літаратуры XVIII стагоддзя: Нарысы быту і звычаяў” (1982).

Навуковы і творчы дарбак

Немалы талент даследчыка і спрактыкаванага архіўнага шукальніка выявіўся ў Адама Іосіфавіча на самым пачатку яго навуковай кар’еры: ужо ў 1962 годзе, працуючы ў Ягелонскай бібліятэцы ў Кракаве, ён адшукае там славеты “Полацкі сшытак” — зборнік певаў і музыкі XVII стагоддзя, творы з якога сёння трывала ўвайшлі ў рэпертуар шматлікіх выканаўцаў старадаўняй беларускай музыкі. У тым самым 1962 годзе Адам Мальдзіс скончыў аспірантуру пры Інстытуце літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі Навук БССР, у якім прапрацуе аж да 1991 года, у 1981 заняўшы пасаду загадчыка аддзела беларускай дакстрычнай літаратуры. У 1963 і 1986 гадах адпаведна ён абароніў кандыдацкую і доктарскую дысертацыі па

Нястомны шукальнік нацыянальнай спадчыны

3 жонкай Марыяй, 1950-я гады.

тэмах “Беларуска-польскія літаратурныя ўзаемасувязі ў другой палове XIX ст.” і “Заканамернасці развіцця беларускай літаратуры пераходнага перыяду (другая палова XVII–XVIII стет.)”. У 1990 годзе даследчыку было нададзена званне прафесара. У 1991–1998 гадах Адам Мальдзіс быў дырэктарам Нацыянальнага навукова-асветніцкага цэнтру імя Францыска Скарыны — дзяржаўнай адукацыйнай установы, якая займалася даследаваннем гісторыі беларускай культуры, прапагандой беларускай навуковай тэрміналогіі і пытаннямі выяўлення і вяртання беларускіх гісторыка-культурных каштоўнасцей, вывезеных у розныя часы за межы краіны. Таксама з таго часу і да 2005 года ён узначальваў Міжнародную асацыяцыю беларусістаў.

Акрамя навуковых і навукова-папулярных кніг, з-пад пера даследчыка выйшла таксама гістарычная аповесць “Восень пасярод вясны”, прысвечаная падзеям сярэдзіны XIX стагоддзя на яго малой радзіме. Натхняльнікам гэтай кнігі быў Уладзімір Караткевіч, які, зрэшты, і сам спрабаваў узяцца за твор на палобную тэму пад назвай “Крыж Аняліна”, але саступіў сваюму калегу. Ідэя аповесці ўзнікла яшчэ ў сярэдзіне 1960-х, а пабачыла свет яна ў 1984-м — у год смерці Караткевіча. 3

3 Уладзімірам Караткевічам.

Адамам Мальдзісам іх звязвала шматгадовае цеснае сяброўства, таму не дзіўна, што яшчэ адна кніга, дзе Мальдзіс выступіў у якасці мемуарыста і біёграфіа, была прысвечаная акурат гэтай асобе — “Жыццё і ўзнясенне Уладзіміра Караткевіча” з’явілася ў 1990 годзе і вытрымала некалькі перавыданняў, зрабіўшыся ці не найпапулярнейшым творам сярод аматараў і даследчыкаў творчасці і жыццёвага шляху пісьменніка.

Памяць пра сяброўства

Зразумела, што такія нястомныя і захопленыя даследчыкі і папулярныя беларусішчыны, як Адам Мальдзіс і Уладзімір Караткевіч, не маглі не разумець усёй важнасці захавання самых

розных гістарычных крыніц і артэфактаў нашай культуры. Сёння ўжо можна сказаць, што і самі яны, іх біяграфіі ды творы таксама застануцца часткай гэтай спадчыны. Аб захаванні сведчанняў пра ўласнае жыццё ды ўзаемаадносіны сябры паклапаціліся яшчэ пры жыцці — на праўжартам. Рэч у тым, што нават жылі ў Мінску сябры па суседстве — першым у 1967 годзе ў кватэру на вуліцы Веры Харужай засяліўся Караткевіч, а ўжо праз некалькі месяцаў жытло ў доме насупраць па вуліцы Чарвякова нейкім чынам атрымаў і Адам Мальдзіс. Ясна, такое суседства спрыяла таму, што сябры часта завітвалі адзін да аднаго ў госці.

З тых часоў у доме Мальдзісаў і захоўвалася “Амбарная кніга” — адной-

чы Караткевіч, пабачыўшы гэты вялікі дыхтоўны сшытак, прапанаваў, каб у ім пакідалі свае аўтографы і ўражанні ўсе наведвальнікі дому Мальдзісаў. А паколькі найбольш блізім ды частым госцем быў сам аўтар ідэі, то менавіта ягоныя эпіграмы ды замалёўкі найчасцей сустракаюцца на старонках кнігі — адных яго малюнкаў тут налічваецца з тры дзясяткі. Сярод іх — сяброўскія шаржы на паэтаў Рыгора Барадулліна і Сяргея Панізініка, літаратурна-разнаўцу Міколу Прашкова і, вядома, на самога сябе. Пакінулі свой след у “амбарнай кнізе” і многія іншыя госці дому Мальдзісаў — літаратары, навуковцы, дзеячы мастацтва.

У лістападзе 2020 года Адам Мальдзіс перадаў “Амбарную кнігу” на захаванне ў Беларускай дзяржаўнай музей літаратуры і мастацтва, а неўзабаве тут адкрылася і выстава «Па старонках “Амбарнай кнігі”», на якой можна пабачыць сорака яе старонак з вершамі і малюнкамі, выкананымі Уладзімірам Караткевічам, — пабачыць гэтак цікавае сведчанне сяброўства двух выдатных твораў можна ў сценах архіва яшчэ і сёння. Дакументы са свайго асабістага архіва Адама Мальдзіса перадаваў у БДАМЛіМ і раней, яшчэ пачынаючы з 1984 года. З часам яны склалі яго асабісты фонд № 327, які налічвае дзвесце пьліцызят спраў. Акрамя таго, у бібліятэку архіва-музея ён таксама перадаў некалькі соцень кніг, прычым многія з іх — з дароўнымі надпісамі альбо экзлібрысамі.

Адам Мальдзіс пры жыцці быў сапраўдным захавальнікам і абаронцам нашай гісторыка-культурнай спадчыны, ведаў у фенаменальнымі вёдамі ў беларусістыцы і натхняў многіх навукоўцаў і твораў новых пакаленняў на новыя пошукі і даследаванні, многім падказваў новыя ідэі і кірункі для работы па вывучэнні нашай культуры. Дзякуючы багатаму навуковаму ды творчаму даробку, які пакінуў па сабе Адам Іосіфавіч, хочацца спадзявацца, што яго ідэі ды адкрыцці будуць і далей даваць штуршок новым пакаленням літаратурна-разнаўцаў, гісторыкаў літаратуры і іншых даследчыкаў беларусішчыны ў іх будучай дзейнасці. І, вядома, не варта забывацца, што вялікую ўвагу Адам Мальдзіс надаваў будову міжнародных даследчыцкіх сувязяў і пошуку за межамі Беларусі дакументаў ды артэфактаў нашай гісторыі і культуры, якія ў розныя часы ў выніку шматлікіх войнаў трапілі ў архіўныя ці музейныя сховішчы іншых краін. Працягвайце руліць працу па выяўленні і вяртанні гэтых асепкаў беларускай спадчыны далей давайзца нам. **К**

МУЗЕИ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Новы выставачны корпус К. Маркса, 24
 ■ "Рух зямлі". Да 13 лютага.
 ■ "Выратаваныя мастацкія каштоўнасці". Творы старажытнабеларускага, рускага і еўрапейскага мастацтва XVII—XX стст. са збору Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь, якія праішлі рэстаўрацыю за 2010—2021 гг. Да 13 лютага.

г. Мінск, вул. Леніна, 20. Тэл.: 397 01 63
(экскурыйнае бюро)
 ■ Выстава "Юрый Карачун. Да 90-годдзя з дня нараджэння. Акварэль, малюнак, жывапіс". Да 31 студзеня.

Пастаянныя экспазіцыі:

- Старажытнабеларускае мастацтва;
- Мастацтва Беларусі XIX ст.;
- Мастацтва Беларусі XX ст.;
- Рускае мастацтва XVIII—XX стст.;
- Мастацтва Еўропы XVI—XX стст.;
- Мастацтва краін Усходу XIV—XX стст.;
- 50 шэдэўраў.

Выставы:

- Выставачны праект "Перадзвіжнікі. Рэалізм. Асвета. Бізнес". Да 23 студзеня.
- Выставачны праект беларускага жывапісца Леаніда Васільевіча Хобатава (нар. 1950). Да 30 студзеня.
- Выставачны праект "Час цыклоніў". Жывапіс і графіка Галіны Нячывай, прымеркаваны да юбілею аўтара. Да 29 лютага.
- Інтэрактыўная экскурсія "Ягога колера зіма" (для дзяцей 6–12 гадоў). Да 28 студзеня. Для арганізаваных груп па папярэдням запісе.
- Тэматычная экскурсія "Сама-самыя..." (6+).
- Тэматычная экскурсія "Міфы старажытнай Грэцыі і Рыма" (10+).
- Аўтарская экскурсія "Мінск у музеі" (16+).
- Экскурсія "Жаночы партрэт" (16+).
- Дзіцячая тэматычная экскурсія "Віды і жанры ў выяўленчым мастацтве" (6–10 гадоў).

- Дзіцячая тэматычная экскурсія "Казкі Усходу" (10+).
- Інтэрактыўная экскурсія "Як уладкаваны музеі" (6—10 гадоў).
- Інтэрактыўная экскурсія "Маленькі эксперт" (6–10 гадоў).
- Інтэрактыўная экскурсія "Гульня ў нацюрморт" (8–11 гадоў).

Філіялы музея

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВІЧА. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І ПАЛОВЫ XIX СТ."

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а. Тэл.: 358 88 78
 Пастаянныя экспазіцыі:
 ■ "Інтэр'еры шляхецкай сядзібы".
 ■ "Жыццё і творчасць Валенцы Ваньковіча".
 ■ "Сядзібны партрэт XVII—сяр. XIX стст.".

- Культура і мастацтва першага паловы XIX ст."
- Спектакль тэатра ценяў "Сядзібны прывід". Па папярэдням запісе кожную суботу а 12-й і 16-й гадзінах. Для арганізаваных груп кожную гадзіну штодзённа.
- Выстава Станіслава Юльянавіча Жукоўскага "Сядзібны свет мінулай эпохі". З 19 студзеня па 19 сакавіка.
- Сюжэтная-гульнявая праграма "Метамарфозы ў сядзібным доме". У працэсе сюжэтна-гульнявой праграмы ўдзельнікі пазнаёмяцца з традыцыйнымі маскарэаднымі паказаў XVIII стагоддзя, якія наладжваліся як у імператарскіх рэзідэнцыях, так і ў сядзібах знаці, адчуваючы не толькі атмосферу мінулых стагоддзяў, але і з дапамогай інтэрактыўна пазнаёмяцца з экспанатамі музейнай калекцыі.
- Квэст-гульня "Таямніцы старажытнай сядзібы".

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА ў в. РАЎБІЧЫ

Спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён. Тэл.: 507 44 69.
 ■ Пастаянная экспазіцыя.
 ■ Батлейка. Спектаклі адбываюцца кожную нядзелю а 12-й гадзіне. Для арганізаваных груп магчыма арганізацыя комплекснай праграмы з транспартнымі паслугамі, майстар-класам і пачастунам. Папярэдняе запісе абавязковы.
 ■ "На Каляды ў музеі". Папярэдняе запісе абавязковы.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАў РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Няркасава, 3. Тэл.: 399-09-78
 Час працы: серада-нядзеля з 12:00 да 20:00
 ■ Выставачны праект "Тату ў мастацтве. Мастацтва ў тату".
 ■ Выстава "Зіма, і усё зноў упершыню".
 ■ Выставачны праект "KNITTING ISOLATION OUT: паток. пцелькі. ізаляцыя".
 ■ Шостая выстава архітэктурных праектаў Школы архітэктурнага мыслення для дзяцей.

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47. Тэл.: 242-78-14
 Час працы: аўторак-нядзеля з 12:00 да 20:00
 ■ Выстава "Рафаэль. Эпоха Ренэсансу".

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫИ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8. Тэл. +375 (17) 203 07 92, +375 (29) 144 07 92, +375 (17) 327 11 66. Музей працуе: аўторак, серада, пятніца, субота, нядзеля — з 10.00 да 18.00 (касы да 17.30), чацвер — з 12.00 да 20.00 (касы да 19.30), панядзелак — выхадны.
 Пастаянная экспазіцыя.
 ■ Часовая экспазіцыя "Бітва за Маскву. Нейміручасць падзвігу". Да 30 студзеня 2022 г.

ДЗЯРЖАЎНЫ ўСТАНОВА "НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНИК "НЯСВІЖ"

Сектар экскурыйнай і інфармацыйнай дзейнасці: г. Нясвіж, вул. Гейсіка, 1.
 ■ Выстава работ Волгі Южык "Іншыя вачамі".
 З 1 снежня 2021 г. па 28 лютага 2022 г.

Палацавы ансамбль:

- Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Пахавальны цырыманяль нясвіжскага двара". У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Выставачны праект Максіма Петруля "deКанструкцыя". Да 3 ліпеня 2022 г. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Виртуальная выстава "Нясвіж — здобытак сусветнай культуры".
- Выставачны праект "Добрыя весткі. Паштовая карэспандэнцыя XX ст.". Да 31 снежня 2021 г. па 28 лютага 2022 г.

- Гульня-экскурсія "Паштовы пазл". Па папярэдням заяўках. З 3 студзеня па 28 лютага 2022 г.
- Выстава работ Анастасіі Фяцкавай "Стары Брэст — Нясвіж". З 14 снежня 2021 г. па 14 сакавіка 2022 г.
- Перасоўная літаратурная выстава "Дзяды: гісторыя душы" з установай "Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры". З 31 снежня 2021 г. па 28 сакавіка 2022 г.

Рагуша:

Пастаянная экспазіцыя:
 ■ "Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы XVIII — 1-й палове XIX стст."
 ■ "Нясвіж у міжваенны час. Людзі падзеі".
 ■ Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стст "Культура часу". З фонду музея-запаведніка.

Мерапрыемствы:

- Экскурсія з элементамі гістарычнай гульні "Музейныя вандройкі".
- Квэст "Карта сямі каралеўстваў".
- Культурнае мерапрыемства "Дзень нараджэння ў Рагушы". Група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў.
- Культурнае мерапрыемства "Дзень нараджэння з Карамелькай (Лол Пчолкай)". Група ад 4 да 10 чалавек ад 4 да 12 гадоў.

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г.п. Мір, Карэліцкі раён, Гродзенская вобласць.
 Тэл.: (8-01596) 2 82 90, (8-01596) 2 82 70.
 ■ Пастаянная экспазіцыя.
 ■ Заклучны канцэрт для лаўрэатаў І Рэспубліканскага адрыкага фестывалю-конкурсу фартэп'янай музыкі "Музычны Свет", які праходзіць упершыню ў Беларусі. Партрэтная зала Мірскага замка.
 22 студзеня. Пачатак у 13.00.
 ■ Выстава "Белая зброя краінаў свету". 1-шы адсек Паўночнага корпуса Мірскага замка. Па 19 чэрвеня.
 ■ Выстава блачных цацак "Калы казанчыя ёлкі" Віцебскага калекцыянера Наталлі Кавалевы.
 Па 31 студзеня ў Слановай зале Мірскага замка.
 ■ Тэатр "Шатландскія пяхоты".
 ■ Виртуальная экскурсія "Зброя гонару і адвагі".

На планеце дабрыні

Навагоднія дзіцячыя прэм'еры — заканамернасць, а не навіна. Мяркуючы па апошніх гадах, Новы драматычны тэатр выпрацаваў сваю тактыку. Абраецца кэска, наўпрост не прывязаная да зімы. Ставіцца, круціцца ўсе кніжкі, потым застаецца ў рэпертуары — і праз год змяняецца на чарговую. Гэтым разам публіка сустрэла "Іншапланецкіна".

Надзея БУНЦЭВІЧ / Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ

П'еса, некалькі гадоў таму напісаная ўкраінскім рэжысёрам Яўгенам Тышчуком, ужо знайшла беларускую прапіску — у Магілёўскім абласным драматычным тэатры, дзе была ўвасоблена Міхаілам Лапыцікам не толькі ў разліку на стацыянарную сцэну, але і з прычэпам на выезды. У сталіцы за нахірую фантастыку на чатырох дзейных асоб узяўся Арцём Пінчук, які выдатна сумяшчае акцёрскую дзейнасць з рэжысёрскай.

Казка гэтая сама па сабе вельмі простая, без асаблівых сюжэтных вывертаў — і вельмі добрая, прасякнутая ласкавай усмешкай і дзіцячым свеадачуваннем. На зямлю выпадкова звальнаецца Іншапланецкіна, сустрэкае Кацяня, Ільвяня, разам з імі вырастаюцца ад Грызольды-звералова і з дапамогай сяброў вяртацца дадому. А бурліва-бурківая цётка "перавыраецца" ў Грызольду-кветкавода — дуодэна альтэрнатыва, што дазваляе выплохнуць ёй сваю энергію, памножаную на адзіноце.

У спектаклі добра знойдзены характары і пастытка персанажаў (балетмайстар — Марына Баранова). Грызольда (Грына Антонава) атаясамліваецца з вялізнымі, выягнутымі праз усю сцэну рукамі — папраўдзе "загребушымі", бо "пазыханымі" з этэтыкі і сучасных прыёмаў тэатра лялек. Іншапланецкіна (Ганна Цыркульч) — з асаблівай хадой і гэтакім сцішаным мяккім, прыглушаным рухамі робата. Прудуманае для яго аблічча — маленькая творчая перамога мастака Лідзіі Малашэнкі, прычым далёка не першая ў яе звычакі скарбонцы. А вось набліжаныя да рэалізму, але нерухомыя, як у пудзілаў, звырныя маскі Кацяня (Валіянін Уласен) і Ільвяня (Аляксандр Дамашэвіч) цалкам хаваюць твары артыстаў, пазабаўляюць герояў мімікі. Ведаю, што сёння многія маладыя мамы занепакоеныя, маўляў, з-за надта прыблізнага ўвасаблення жывёл у сучасных мультыках дзеці перастаюць уяўляць, як насамрэч твары жывяліны выглядаюць. Але тэатр — гэта пляцоўка фантазіі і мастацкага бачання. Тым больш што ўсё роўна героі са звырнымі пісамі апрануты ў штаны ды кашулі, а іх залішня "касматысць" на твары так і наровіць парушыць агульную гульня-пазычную атмасферу спектакля.

Затое дадатковую атмасфернасць прыносілі бітвыныя фатазоны, створаныя з частак дэкарацыі ранейшых спектакляў тэатра. Дарчы, чаму б не зрабіць гэта новай рызычнай? І суправаджаць прэм'еры гэтакім атмасфернымі кучоткамі з адпаведнай шыльдачкай. Бо зробленыя сёлды ды іншыя "фоткі", змешчаныя ў сацыяльных сетках, стануць дадатковай рэкламай — тым сарафанным радыё, што часцяком спрацоўвае лепей за многія грашовыя затратныя праекты.

Увага! Аб'ява!

Газета "Культура" на конкурснай аснове запрашае на працу:
 — журналістаў;
 — адказнага сакратара з досведам работы ў праграме Adobe InDesign.
 Тэлефон для давадка +375 17 286 07 97

КУЛЬТУРА
 ШТОТДЕННАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА) ВЫДАВАННЯ З КАСТРЫЧНІКА 1991 ГОДА.
 Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Галоўны рэдактар — КРЫВАНОС Аляксандр Паўлавіч; **адказны сакратар** — Ксенія ПАДОЛЬЦАВА; **рэдактар аддзела** Яўген РАТІН; **аглядальнік рэдакцыі:** Зміцер ЮРКЕВІЧ, **Надзея БУНЦЭВІЧ**, **Надзея КУВІЦКА**, **Антон РУДАК**, **Павел САПАЎЕЎ**, **Ілья СВЯТЫН**, **Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ**; **спецыяльны карэспандэнт:** Пётр ВАСІЛЕВІЧ, **мастацкі рэдактар** — Наталія ОВЭД.
 Сайт: www.kimpress.by. E-mail: kultura@tul.by. Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх. Тэлефоны: (017) 286 07 97, (017) 334 57 23. Тэлефон-факс: (017) 334 57 41. Рэкламны адрас: тэл. (017) 286 07 97, 334 57 41.
 Выдавец — Рэдакцыйна-выдавчская ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".
Першы намеснік дырэктара — КРУШЫНСКАЯ Людміла Аляксееўна.
 Прыёмная: (017) 334 57 41.
 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх. Булгарыя: (017) 334 57 25.
Аўтары допіскаў наведваюць працішчу, поўнаю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар пашпарта, дату выдання, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас. Аўтарскія ружкілі не рэдакцыі і не вяртаюцца. Меркаваны аўтар можа адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.
 *Матэрыялы на правах рэкламы.
 © "Культура", 2021. Наклад 3152. Індэксы 63875, 638752. Рознічны кошт — па дамоўленасці. Падыскана ў друку 14.01.2022 ў 18.00. Замова 23.
 Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1.
 ЛПТ № 02330/106 ад 30.04.2004.

ПРАЦЯГВАЕЦЦА ПАДПІСКА НА ГАЗЕТУ "КУЛЬТУРА" ПРАЗ ІНДЫВІДУАЛЬНЫ (63875) І ВЕДАМАСНЫ (638752) ІНДЭКСЫ.

З дапамогай банкаўскай карткі газеты можна выпісаць праз інтэрнэт-сэрвіс на сайце "Белпошты" (пункт "Афармленне падпіскі на друкаваныя сродкі масавай інфармацыі").